

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Husitská teologická fakulta
Katedra církevních dějin a práva

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Rosikruciánství

Rosicrucianism

Vedoucí práce:

ThDr. Kamila Veverková, Th.D.

Autor:

Bc. Tomáš Slaviček

Praha2017

Poděkování

Chtěl bych poděkovat své vedoucí práce za cenné rady při psaní práce. Dále bych chtěl poděkovat své přítelkyni za duchovní podporu a korekturu.

Prohlášení

Prohlašuji,

že jsem tuto závěrečnou práci vypracoval/a zcela samostatně a veškerou použitou literaturu a další podkladové materiály, které jsem použil/a, uvádím v seznamu literatury a že svázaná a elektronická podoba práce je shodná. Současně prohlašuji, že souhlasím se zveřejněním této práce podle § 47b zákona č.111/1998Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

30.6.2017

Abstrakt

Tato práce je postavena na schématu několika kapitol, které vždy po představení základních informací pokračují hlouběji v daném tématu a dále ho rozvíjejí.

V úvodu se věnuji genezi pojmů, jež jsou využívány dále v práci. Rozebírám jejich různou etymologii a zeměpisné využívání a chápání. Následuje část zabývající se myšlenkovým pozadím rosicrucianství, která volně přechází ve významné postavy a ústřední spisy. Práci uzavírá představení řádů a jejich současné působení na území České Republiky.

Abstract

This thesis is based on several chapters, which, after introducing the basic information, go deeper into the topic and develop it further.

In the introduction, I am interested in the genesis of terms used in the work. I analyze their different etymology and geographical use and understanding. Here is a section dealing with the background of rosicrucianism, which freely translates into prominent figures and central writings. The work concludes with introducing the orders and their current activities on the territory of the Czech Republic.

Klíčová slova

Alchymie, Rosikruciánství, Christian Rosenkreutz, John Dee, Paracelsus, Michael Maier, Johan Valentinne Andreae, Fama Fraternitatis, Confessio Fraternitatis, Chymická svatba

Key words

Alchemy, Rosicrucianism, Christian Rosenkreutz, John Dee, Paracelsus, Michael Maier, Johan Valentinne Andreae, Fama Fraternitatis, Confessio Fraternitatis, Chymical Wedding

Obsah

OBSAH	6
SEZNAM ZKRATEK	8
ÚVOD	9
1 VYMEZENÍ POJMŮ	12
1.1 Etymologie slova alchymie	12
1.1.1 Teorie arabského původu	14
1.1.2 Teorie řeckého původu	15
1.1.3 Místopisné pojetí	15
1.2 Rosikruciánství	16
1.3 Gnóze	17
2 VZNIK A VÝVOJ ROSICRUCIÁNŮ	20
2.1 Kulturně - historická situace v českých zemích	20
2.1.1 Nábožensko-politická situace v českých zemích	20
2.1.2 Vztah Habsburků k okultním vědám	22
2.2 Vznik Rosikruciánství jako myšlenkového směru	24
3 ÚSTŘEDNÍ SPISY	28
3.1 Fama Fraternitatis	29
3.2 Legenda o Christianu Rosenkreutzovi	32
3.3 Confessio Fraternitatis	33
3.4 Chymická svatba	35
3.5 Základní myšlenky	37
4 VÝZNAMNÉ POSTAVY	39
4.1 Starší rosikruciáni a duchovní předchůdci	39
4.1.1 Paracelsus	40
4.1.2 Michael Maier	44
4.1.3 John Dee	45
4.1.4 Johann Valentin Andreae	49
4.2 Novější rosikruciáni a další postavy	49
4.2.1 Christian Rosenkreutz	50
5 ŘÁDY A TAJNÉ SPOLEČNOSTI	52
5.1 Související řády	53
5.1.1 Svobodní zednáři	53
5.1.2 Bratrstvo řádu zlatých a růžových křížáků	57
6 SOUČASNÉ POSTAVENÍ	67
6.1 Svobodní zednáři	67

6.2	Rosicrucian Fellowship	70
6.3	Lectorium Rosicrucianum	71
6.3.1	Zúčastněné pozorování	73
6.4	A.M.O.R.C.	74
6.5	Rosicrucianství v českých zemích	77
ZÁVĚR		79
SEZNAM LITERATURY		82
SEZNAM PŘÍLOH		91
RESUMÉ		101
SUMMARY		101

Seznam zkratk

a.k.a.	alias, jako
cca	cirka, přibližně
cit.	citováno
např.	například
stol. n. l.	století našeho letopočtu
stol.	století
str.	strana
sv.	svatý

Úvod

Toto téma jsem si vybral, protože mě velice zajímá a již v minulosti jsem se v něm snažil orientovat a prohlubovat svoje znalosti. Brzy jsem zjistil, že v této oblasti je mnoho protichůdných informací, které jsou často neucelené. Z tohoto zjištění vyplynula snaha o napsání výrazně přehledové práce, která bude čerpat z relevantních zdrojů a poskytne systematické uspořádání vývoje rosicrucianství od jeho počátků k současnému stavu.

V této diplomové práci chci poukázat na to, že se nejedná jen o okultistické rosicrucianské hnutí, ale spíše období či teo-filosofický směr, který významně ovlivnil Evropu i české země.¹

Toto téma je ve spojitosti se svobodným zednářstvím v poslední době velmi popularizováno, což znamená, že je nepřehledné množství zdrojů, nicméně často nekvalitních a zavádějících.

Ve své práci proto využívám jako primární prameny rosicrucianské manifesty: *Fama Fraternitatis Rosae Crucis*, *Confessio Fraternitatis*. Snažím se jít k co nejpůvodnějším zdrojům a spisům. Tyto a další spisy v příslušných kapitolách rozeberu jako ústřední spisy myšlenkového směru rosicrucianství.

Dovolím si ještě nastínit část hlavních sekundárních pramenů, které budu v práci využívat. Mezi základní pilíře patří Frances A. Yates a její Rozenkruciánské osvícenství „historická studie, která se zabývá rozenkruciánskou fází

¹ YATES, Frances Amelia. *Rozenkruciánské osvícenství: fascinující pohled do historie, alchymie a událostí, které vedly k Bílé Hoře*. Praha: Pragma, 2000, s. 11. ISBN 8072056670.

ve vývoji myšlení, kultury a náboženství."² A obsáhlá studie Karla R. H. Fricka Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společností do konce 18. století. V neposlední řadě kniha J.P. Maier Odkaz z bratrstva zlatého a růžového kříže Příspěvek k dějinám rosenkruciánství v 17. a 18. století. Ta nám představuje učební dokumenty a spisy magicko-alchymického bratrstva zlatého a růžového kříže.

To je jen krátký výčet těch opravdu hlavních, primárních a sekundárních pramenů, z kterých vychází má práce. Výhodou tohoto tématu je právě velké množství sekundárních pramenů. Za nevýhodou lze však považovat přehlacení a vybraní těch opravdu klíčových. V neposlední řadě je nutno nahlížet na kvalitu a důvěryhodnost těchto sekundárních pramenů, protože mohou obsahovat zavádějící či již vyvrácené poznatky.

Mezi hlavní cíle diplomové práce patří představení souvislostí dějinného pozadí pro vznik rosenkruciánského hnutí. Vymezení souvisejících pojmů a pramenů. Snaha poukázat, že se jednalo o myšlenkový směr. Uvedení významných postav v souvislostech k ústředním spisům (jejich následné rozebrání). Zachycení vývoje řádu a tajných společností do dnešní doby.

K tomu, abych naplnil cíle své práce, jsem se věnoval výběru sekundárních pramenů. Dále jsem se věnoval studování a analýze primárních pramenů a sekundárních pramenů, jejich vzájemné komparaci, z které jsem vyvozoval závěry reflektované do práce. Čerpal jsem jak z české odborné literatury, tak přeložené zahraniční či zahraniční v originálním znění.

² YATES, Frances Amelia. *Rosenkruciánské osvícenství: fascinující pohled do historie, alchymie a událostí, které vedly k Bílé Hoře*. Praha: Pragma, 2000, s. 13. ISBN 8072056670.

Po dobu několika měsíců jsem navázal spolupráci se společenstvím Lektorium Rosicrucianum působícím v České republice. Ve spolupráci se společenstvím Lektorium Rosicrucianum jsem absolvoval několik zúčastněných pozorování, rozhovorů, besed a pobožností. Tato zkušenost mi poskytla mnoho nových poznatků, které jsem využíval v průběhu psaní práce.

1 Vymezení pojmů

Pro hlubší pochopení souvislostí v diplomové práci je nezbytné stanovit klíčové pojmy, z kterých se bude nadále vycházet, protože jejich definice a vnímání jsou různé v závislosti na zdrojích. V neposlední řadě se jejich vnímání v čase měnilo.

Zaměřím se tedy na přesné vymezení etymologie těchto termínů, jejich jazykový původ a jejich slovníkovou definici a interpretaci, kterou budu v práci využívat. Představím jak teorie dřívějšího data, tak i aktuální vědecký pohled. Poukáži na směry, ke kterým se v práci přikláním a svoje závěry zdůvodním prameny.

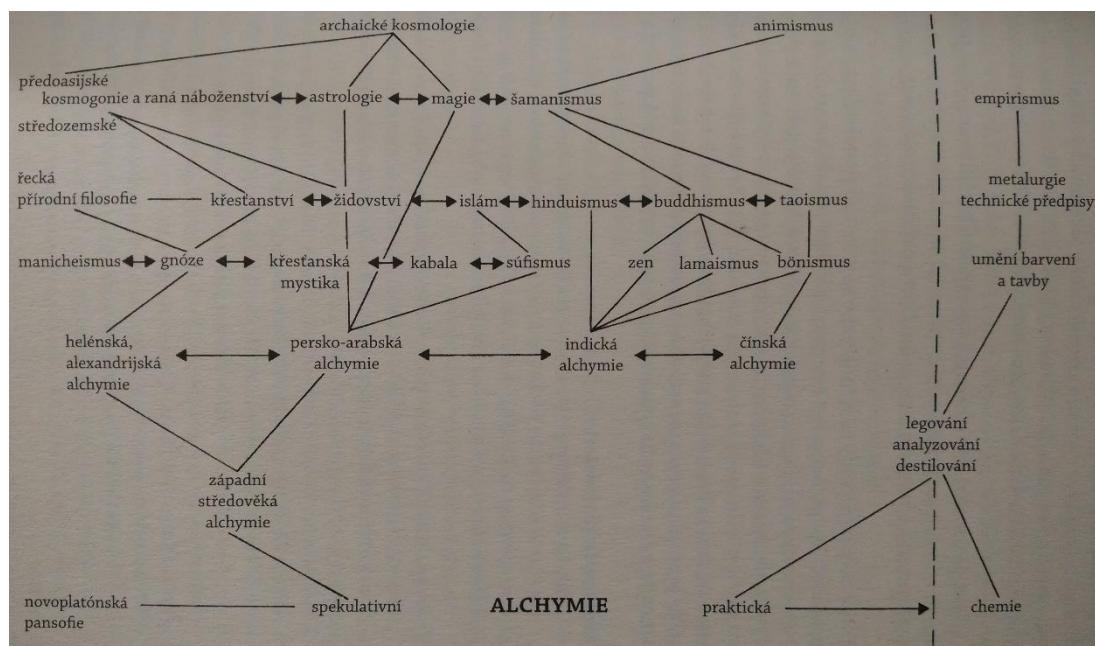
Představím etymologii slova alchymie. Poukáži na různé způsoby používání termínu Rosikrucianství a jejich důvody. Nezbytné je i představit termín gnóze z důvodu jeho provázanosti s tématem diplomové práce.

1.1 Etymologie slova alchymie

Již *Ottův slovník naučný* (1888-1909) velice zajímavě pojednává o alchymii. Pozastavuje se nad nejasným původem tohoto slova. Představuje nám zkráceně teorie původu alchymie a poukazuje na její hlavní opěrné body.

Alchymie je zde znázorněna jako myšlenkový obor, který se zabývá transmutací hmoty a vyvinula se ze tří hlavních pramenů: "Z bohatých industriálních i metalurgických znalostí starých Egyptanů, z hlubokých myšlenek buď původních buď přepracovaných znamenitými filosofickými školami řeckými (iónickou, pythagorejskou i platónovou) i nátěru odpudivého si dodala osvojivší si obraty i způsoby

mystických škol...“³ Dále zmiňuje pozdější propojení alchymie s astrologií a lékařstvím. Z této uvedené definici vyplývá, že alchymie má tři hlavní prameny a další složité vazby. Pro konkrétnější představu o vzájemných vztazích alchymie přikládám praktický: Obrázek 1 Schéma vlivů a vzájemných vztahů v nauce alchymie.

Obrázek 1 Schéma vlivů a vzájemných vztahů v nauce alchymie⁴

Na tomto obrázku Frick uvádí různé větve alchymie a jejich vazby na různé duchovní směry. Mezi tyto základní větve patří helénská - alexandrijská alchymie, persko - arabská alchymie, indická alchymie a čínská alchymie. Všechny tyto odnože dále rozeberu v příslušných kapitolách v souvislosti s původem slova alchymie.

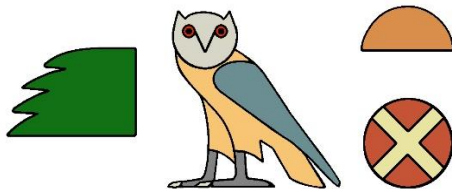
³ Ottův slovník naučný: ilustrovaná encyklopedie obecných vědomostí. Praha: J. Otto, 1888, s. 904-907. heslo: alchymie

⁴ FRICK, Karl R. Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku. Praha: Academia, 2014, s. 103. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

Toto slovo prošlo dlouhým vývojem. A vyskytuje se v mnoha tvarech: alchymie, alchemie, alchimie a alkimie. Pokud se budeme snažit retrospektivně rozklíčovat celou cestu tohoto vývoje, nutně narazíme a dvě hlavní teorie o jeho původu.⁵

1.1.1 Teorie arabského původu

V první části se budu věnovat podrobnému rozboru slova. Z jeho tvaru lze na první pohled vyvodit, že je to slovo arabského původu. Tudiž ho lze rozdělit na dvě části: člen „al“ a základ „chymie“. První část „al“ v arabštině „أل“ je určitý člen. Druhá část slova „chymie“ je podle části badatelů odvozena od slova „chemi“ a dále pak v egyptském dialektu „kemi“ a „km.t“ viz. Obrázek 2 Hieroglyphický zápis "Kemet". To v překladu znamená „černá země“. Název historicky používaný pro Egypt. Toto označení pravděpodobně vychází z úrodného černého bahna, které bylo způsobeno pravidelnými záplavami oblastí okolo Nilu.

Obrázek 2 Hieroglyphický zápis "Kemet"⁶

⁵ KARPENKO, Vladimír. *Alchymie: nauka mezi snem a skutečností*. Praha: Academia, 2007, s. 36-47. ISBN 978-80-200-1491-7.

⁶ IMHOTEP, Asar. *A Lesson in Egyptian Determinatives The Case of KMT* [online]. [cit. 2015-05-26]. Dostupné z: http://www.academia.edu/7061137/A_Lesson_in_Egyptian_Determinatives_The_Case_of_KMT

1.1.2 Teorie řeckého původu

Podle dalšího názorového proudu byl tento kořen slova převzat z řeckého „chémia“ dále pocházejícího z „cheó“ „χύτευση“ což znamená lít, slívat. Následně pak přijat do arabštiny a opatřen určitým členem.

1.1.3 Místopisné pojetí

Alchymie měla zcela odlišné zaměření v závislosti místě působnosti. A lze odlišit několik základních směrů.

V evropském pojetí se alchymie věnovala hlavně transmutaci kovů a jejich případnému využití v lékařství.

V indickém⁷ pojetí došlo k propojení duchovní stránky jakožto i materiální. Cílem byla transmutace smrtelného těla a „vyvanutí“ z času a prostoru. Toho mohlo být dosaženo pouze skrze meditaci – očištění, tedy proměnou ve zlato, které představovalo nesmrtelnost. Velmi dobře osvětluje podstatu indické alchymie i tamější název: rásájana. Rasa (šťáva, vášeň a rtuť) jána (cesta). Odpovídá to přesně našemu slovnímu spojení, že má někdo šťávu, je rtuťovitý.

Čínská alchymie⁸ byla úzce propojena s medicínou. Co pro evropské pojetí znamenala transmutace kovů, to pro čínskou alchymii znamenalo hledání elixíru mládí.⁹ Vedlejším produktem tohoto bádání byl vynález střelného

⁷ *Encyclopaedia Britannica book of the year 2008*. Chicago: Encyclopaedia Britannica, 2008, 880 s. ISBN 978-1-59339-425-7. heslo: alchemy

⁸ Davis, Tenney L., and Lu-Ch'iang Wu. "Chinese Alchemy". In *The Scientific Monthly, American Association for the Advancement of Science*, Vol. 31, No. 3 (Sep., 1930), s. 225-235.

⁹ GLICK, Thomas F, Steven John LIVESEY a Faith WALLIS. *Medieval science, technology, and medicine: an encyclopedia*. New York: Routledge, 2005, xxv, s. 20 ISBN 04-159-6930-1.

prachu. Čínská alchymie byla také úzce propojena s filosofií taoismu.

1.2 Rosikruciánství

V odborné české literatuře, či českých překladech se tento pojem vyskytuje v mnoha variantách. V této kapitole osvětlím jejich používání a zdůvodním formu, pro kterou jsem se rozhodl v této práci.

Pokud důkladně rozebereme slovo, jeho základ pochází z latinského *rosa* - růže a *crux* - kříž či latinské transkripce *Rosenkreuz* - *Rosaecrucius* či *Rosicrucius*. Tedy odtud pramení tvary *rosikruciáni*, *rosekruciáni*. Tento druhý tvar již je částečně ovlivněn germanismem, ze kterého zcela vychází poslední tvar: *Rozenkruciáni*. Ten je odvozen od jména jedné z klíčových postav pro celé hnutí: Christiana Rosenkreuze.

Pokud se podíváme na slovníkové definice, jasnou odpověď na to, jaký tvar je nejvhodnější nedostáváme. „Rosekruciáni - Jako rosekruciáni nebo rosikruciáni (též rozekruciáni, rozikruciáni, případně rosekruciánský řád, rosikruciánský řád, někdy, patrně pod vlivem němčiny, jako rosenkruciáni atd.) se označovala tajná společnost, založená na západní mystické a esoterické tradici.”¹⁰

Pohled na dnes používanou terminologii nám dává již přesnější představu. Na internetových stránkách *Sekty.cz*, což jsou stránky Společnosti pro studium sekt a nových náboženských hnutí píše toto: "Rosikruciánství se dnes rozpadá na několik organizací. Nejvlivnější z nich je *Antiquus Mysticus Ordo Rosae Crucis* (Starý Mystický Řád

¹⁰ [online]. [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: <http://slovník.online-clanky.cz/r/strana-30/> heslo: Rosekruciáni

Růže a Kříže, A.M.O.R.C., tento řád pro sebe používá slovní variantu rosekruciáni)." ¹¹

Nastíněná rozštěpenost dává mnoho možností výkladu. Ve své práci se chci vyhnout používání germanizovaného rozenkruciáni. Ve své práci budu vycházet z latinského „původního“ rosicruciani. ¹² Tuto variantu jsem si vybral, protože v práci nechci zasáhnout pouze tuto společnost, ale nahlížet na tento pojem, jako tvořící základ pro celý originální myšlenkový směr, jehož působnost má těžiště převážně v 17. století až 18. století.

1.3 Gnóze

Podstatou všech mystických nauk, které inspirovaly rosikrucianské učení, je bezesporu gnóze. Samotné slovo pochází z řeckého gisis (γνῶσις), což lze přeložit jako „poznání nadsmyslového.“ Gnóze se šířila v podobě náboženského hnutí, jež se opíralo především o mystické učení Poseidónia z Apameie (135 – 151). ¹³

Předkřesťanský gnosticismus se začal zhruba od 3. stol.n.l. projevovat v Novoperské říši. Ovlivnily ho tři náboženské nauky: indoíránský (perský) dualismus, z něho

¹¹ SPOLEČNOST PRO STUDIUM SEKT A NOVÝCH NÁBOŽENSKÝCH SMĚRŮ. *Rosikruciani* [online]. [cit. 2015-06-14]. Dostupné z: http://www.sekty.cz/texty/netradicni_nabozenstvi/kap3/rosikruciani.htm

¹² Tak jako jej zmiňuje překlad díla: CAVENDISH, Richard. *Dějiny magie*. 1. vyd. Praha: Odeon, 1994, 205 s. ISBN 80-207-0509-0.

¹³ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 25. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

plynoucí pársismus, Zarathuštrovo a Máního učení.¹⁴ Smíšením orientálních náboženských soustav s řeckou helénistickou filosofií tak vzniklo nové učení, jehož podstatou bylo zejména dualistické učení o materiální a duchovní, systému eónů, z nichž nejvyšší je Kristus, a o duchovním růstu člověka.

Hans Jonas dělí gnostiky na základě pramenů do tří skupin: pohansko-řecké, křesťansko-řecké a orientální sdružení. Všechny tyto skupiny, dle Jonasova názoru, vyjadřují svůj postoj v „antikosmickém eschatologickém dualismu“, kdy po „pádu“ a „zotročení“ následuje „povstání“ a „vysvobození“.¹⁵ Dualismus však má být překonán, nikoliv ve smyslu splynutí ducha s hmotou, ale ve smyslu zániku hmoty. Gnostický dualismus, ač se to na první pohled nemusí zdát, není dualismem radikálním; dva principy (na rozdíl od manichejských koncepcí) neexistují od počátku.¹⁶

Zbíral k tomu dodává, že raná podoba gnóze staví především na výrazném přeznačení starozákonních příběhů, často dokonce převrácení jejich významu, a některé prvky nauky, například pocit vyvolenosti, dualismus, asketismus a další znaky, ji spojuje s židovskými asketickými

¹⁴ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rozenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 25. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

¹⁵ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rozenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 29. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

¹⁶ CULDAUT, Francine. *Nástin gnostické theologie*. Praha: Oikoymenh, 1999, s. 25-28. Dějiny myšlení a kultury. ISBN 80-86005-87-9.

skupinami (zejména s esejci).¹⁷ Každá z výše uvedených skupin se od sebe lišila zejména v rámci zdrojů, na něž ve svém učení odkazovala, a drobnými odchylkami v popisu konkrétních sfér duše.

K povaze gnostického učení náleží i kult, který uvnitř gnostického společenství vyrůstá bezprostředně z nauky. Člověk, a potažmo celé společenství, se z tělesnosti (sarkia) dostává do duševní (psýché) a nakonec do duchovní (pneuma) sféry.¹⁸ V rámci těchto skupin pak existují různé drobnější podskupiny, mezi nimiž jedinec přechází pomocí ceremonií a zasvěcení. Důležitou součástí je mlčenlivost o podstatě vyššího poznání před těmi, kteří ještě této úrovni nedosáhli. Součástí aktu stvoření je též pohlavnost, neboť bez zplození by nebyl život.

Zvládnutí každého stupně gnostického zasvěcení vyžadovalo určitou metodiku. Základem pochopení nauk se stala metoda alegorického výkladu a číselné a písmenkové spekulace.¹⁹ Tyto metody však často násilně racionalizují myticko-mystické příběhy a snaží se „vědecky“ obhájit prvky, které jsou nedílnou součástí kulturních mýtů. I přesto však v základech těchto nauk zůstává touha po spojení, očištění a poznání, která v následujících staletích inspirovala mnoho dalších tajných řádů.

¹⁷ ZBÍRAL, David. *Základní přehled starověké gnóze* [online]. [cit. 2017-06-26]. Dostupné z: http://www.david-zbiral.cz/Gnoze-prehled.htm#_ftn64

¹⁸ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 37. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

¹⁹ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 39. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

2 Vznik a vývoj rosicruciánů

Rosicruciáni, podobně jako jiné tajné společnosti, navazovali ve svých učeních na starověké poznatky o lidské duši, mikrokosmu a makrokosmu. Možností, jak získat informace o těchto poznatcích, se naskýtal poměrně mnoho, neboť období vlády Rudolfa II. bylo rozvoji alchymie a okultních věd příznivě nakloněno. Podrobnějším okolnostem vzniku systému nauk rosicruciánů budou věnovány následující kapitoly.

2.1 Kulturně – historická situace v českých zemích

Období, v němž rosicruciánské nauky vznikají, spadá do časů vlády krále Rudolfa II. a jeho nástupců, Matyáše Habsburského a Ferdinanda Štýrského. Každý z těchto panovníků měl k rozvoji okultních společenství jiný přístup, přesto však představují nezastupitelnou úlohu ve způsobu, jakým se tato společenství rozrůstala a jak se jejich nauky šířily také do okolních zemí.

2.1.1 Nábožensko-politická situace v českých zemích

Náboženská situace v druhé polovině 16. století se v zemích Koruny české rozvolnily. Ačkoliv nástup katolíků znamenal upevnění katolictví, již v roce 1575 zasedal v Praze sněm, na němž císař Maxmilián povolil určité ústupky výměnou za slib nástupnictví pro svého syna Rudolfa. Luteráni, novoutrakvisté i čeští bratři se tak

dohodli na novém vyznání víry, známém pod názvem Česká konfese.²⁰ Císař v něm sliboval stoupencům české reformace svobodu a vydal dolní konzistoř (utrakvistickou) stavům, aby mohla prostřednictvím volených ochránců, tzv. defenzorů, spravovat jejich duchovenstvo.

Maxmilián II. byl panovníkem mírným a snášenlivým, ale z obavy před papežem nechtěl ve vlastních zemích veřejně připustit náboženskou svobodu.²¹ Proto dohodu českých nekatolíků o věcech náboženských, jejíž hlavní zásada spočívala v tom, že poddaní nemuseli být stejného vyznání jako jejich vrchnost, schválil, avšak jen ústně. Konzistoř podobojí však stavům vydána nebyla a zřídit si novou jim nebylo dovoleno. V Čechách tak nastala situace, že z celkového počtu 1600 far, jich přibližně podléhalo 200 arcibiskupovi, 200 staroutrakvistickému administrátorovi a zbývajících 1200 far, jež se přiznaly k České konfesi, bylo bez ústřední církevní organizace.²² Uspořádání církevních otázek se pak dělo podle vrchností v jednotlivých panstvích, kdy vrchnost vydávala pro své panství vlastní církevní nařízení.

Maxmiliánův nástupce Rudolf II. pokračoval v mírném přístupu k nekatolíkům. Liberální přístup tohoto panovníka k odlišným názorům na vědu a víru se projevila zejména udělením souhlasu s vydáním Rudolfova Majestátu, který si české stavy vymohly výměnou za podporu při tažení jeho bratra Matyáše na Prahu. Císař Rudolf II. tuto listinu podepsal 9. července roku 1609 pod názvem Majestát na

²⁰ Krejčíř, J. – Soják, S. – Spurný, F. – Gawrecki, D. – Fuxová, Y. – Jirásek, Z.: *Dějiny české. Chronologický přehled*. Vydala Agentura INFOA, Dubicko 199-. s. 45

²¹ Krejčíř, J. – Soják, S. – Spurný, F. – Gawrecki, D. – Fuxová, Y. – Jirásek, Z.: *Dějiny české. Chronologický přehled*. Vydala Agentura INFOA, Dubicko 199-. s. 45

²² KADLEC, Jaroslav. *Přehled českých církevních dějin*. s. 56 – 57
Praha: Zvon, 1991. ISBN 80-711-3004-4.

svobodu náboženskou. Majestát mimo jiné dovoloval stavům i jejich poddaným svobodně vyznávat Českou konfesi z roku 1575, umožňoval obsazovat dolejší (utrakvistickou) konzistoř, která měla převzít správu i organizaci evangelických kněží, a také upíral vrchnosti právo utiskovat své poddané jakýmkoliv způsobem kvůli jejich náboženství. Po vydání Majestátu byl zřízen třicetičlenný sbor nekatolických defenzorů na obranu víry. Roku 1611 se Rudolf kvůli vnitropolitickým potížím (převaha jeho bratra Matyáše na českém území) zřekl české koruny a ponechal si pouze titul císaře Svaté říše římské.

Výše uvedené svobody však netrvaly dlouho. Po nástupu Matyáše Habsburského na trůn se české stavy pokoušely udržet dohodnuté svobody, avšak po skončení stavovského povstání a po bitvě na Bílé hoře v roce 1620 nastaly tvrdé represe a rekatolizace. Mnoho opozičních představitelů bylo popraveno, a výše uvedené listiny zrušeny.

2.1.2 Vztah Habsburků k okultním vědám

V zemích Koruny české se na počátku 17. století rozvíjela věda a kultura velkou měrou. Český král Rudolf II. se rozhodl přesídlit s celým dvorem do Prahy. Protože byla Praha hlavním městem Českého království, začala se sem soustřeďovat bohatá šlechta a budovat zde svá honosná renesanční sídla. Brzy se Praha stala nejen hlavním městem království, ale i centrem společenského života. Taková mohla být i bez císaře. Ovšem díky císařově přítomnosti se stalo město ještě přitažlivějším. Přicházelo sem i chudší obyvatelstvo z venkova za vidinou lepšího života.²³

²³ KRATOCHVÍL, Miloš Václav. *Čas hvězd a mandragor: pražská léta Rudolfa II.* V Praze: Československý spisovatel, 2017., st. 47 ISBN 978-80-7459-124-2.

Ačkoliv zájem o alchymii a okultní nauky lze zpozorovat již u předchůdců Rudolfa II., je nepochybné, že právě v rudolfínské epoše se tento zájem naplno projevil. Zájem o učení Paracelsovo sahá až v období vlády Ferdinanda I., který se s ním nejspíše také v polovině 16. století skutečně setkal.²⁴ Ferdinand pomohl vydat Paracelsovi jeho soubor pěti lékařských traktátů, pojednávajícím o léčivých vlastnostech rostlin, kovů a minerálů, a podporoval také paracelsiány Gerharda Dorna a Vavřince Špánu ze Špánova, kteří navazovali zejména na Paracelsovo zkoumání v oblasti medicíny a iatrochymických léčiv.²⁵ Za jeho vlády se též rozvíjela metalurgie a tradiční laboratorní chemie, která mohla být v této době do jisté míry také pokládána za okultní vědu.

Rudolf II. si svůj zájem o vědecké zkoumání nepochybně prohloubil při svém studiu ve Španělsku. Jako mladý se začal zajímat o alchymistické učení Ramóna Lulla. V Lullově učení spatřoval cestu k překročení sporných argumentů bojujících náboženských sekt a k dosažení úplné a jednotné znalosti světa.²⁶ Tento postoj významně ovlivnil většinu tehdejších učenců, kteří se snažili holisticky uchopit roztržité vidění víry a často pokřivený názor na fyzický, duševní i duchovní vývoj člověka.

I přes výrazně katolické výchovný vliv svých španělských příbuzných se Rudolf II. nepřestal zajímat o

²⁴ PURŠ, Ivo. Habsburkové na českém trůnu a jejich zájem o alchymii a okultní nauky. In: Alchymie a Rudolf II. 1.vyd. Praha: Artefactum AV ČR 2011. ISBN 978-80-86890-33-3, s. 103

²⁵ PURŠ, Ivo. Habsburkové na českém trůnu a jejich zájem o alchymii a okultní nauky. In: Alchymie a Rudolf II. 1.vyd. Praha: Artefactum AV ČR 2011. ISBN 978-80-86890-33-3, s. 122 - 125

²⁶ PURŠ, Ivo. Habsburkové na českém trůnu a jejich zájem o alchymii a okultní nauky. In: Alchymie a Rudolf II. 1.vyd. Praha: Artefactum AV ČR 2011. ISBN 978-80-86890-33-3, s. 136

přírodní vědy a o kulturní vývoj v Evropě. Ve Španělsku se pravděpodobně potkal s mnoha významnými učiteli z Itálie a dalších částí Evropy či Asie, kteří v něm upevnili intelektuální zájem o vědecké bádání. V jeho době byla alchymie považována za stejně důležitou vědeckou disciplínu jako medicína či Ptolemaiova geocentrická astronomie²⁷, a teprve postupem času se tyto disciplíny začaly dělit na empirické a spekulativní (okultní).

Nejdůležitějším počinem však bylo vytvoření rozsáhlé sbírky umění, zahrnující nejen výtvarné, sochařské a architektonické památky, ale též spisy učenců mistrů, alchymistů, lékařů a dalších badatelů. Právě dochované psané materiály mnoho let sloužily jako návody na výrobu nejrozličnějších sloučenin a lektvarů, které však musely být uchovávány mimo dosah oficiálních náboženských autorit. Mnoho členů tajných okultních společenství si tyto spisy předávalo jako součást nauk, neboť alchymický proces byl přirovnáván k procesům odehrávajícím se na lidské i kosmické úrovni. Alchemický proces tak mohl napomoci k duchovnímu probuzení vyvolených jedinců.

2.2 Vznik Rosicrucianství jako myšlenkového směru

Rosicrucianství a jeho vznik jako směru je opředen mnohým tajemstvím. Rosicruciané jako Bratrstvo Růžového Kříže vznikají na počátku 17. století a období jejich hlavní působnosti lze jistě řadit od 17. století do 18. století. Přesto existují těžko ověřitelné zmínky

²⁷ PURŠ, Ivo. Habsburkové na českém trůnu a jejich zájem o alchymii a okultní nauky. In: Alchymie a Rudolf II. 1.vyd. Praha: Artefactum AV ČR 2011. ISBN 978-80-86890-33-3, s. 146

a vodítka, že minimálně v omezené formě Bratrstvo Růžového Kříže existovalo již v dřívější době.

Jedním z duchovních (myšlenkových) otců byl Theophrastus Bombastus Paracelsus von Hohenheim²⁸ (asi 1494 – 1541). Proč je za něj považován? Jeho díla zásadně ovlivnila v následujících letech medicínu, přírodní vědy, ale hlavně dala vzniknout novému duchovnímu (myšlenkovému) proudu. Karl R. H. Frick pro tento směr trefně používá výraz teosofie novověku.²⁹ Dalším spojovacím článkem vztahu rosicrucianství a Paracelsia může být i symbolika růže. Ta je spojena s Paracelsem, kdy ji v příběhu obnovil z vlastního popela.³⁰ Nicméně někteří vědci například Philip Ball tvrdí, že tento znak pochází ze znaku Martina Luthera (květ růže, srdce a kříže).³¹

²⁸ Více viz. kapitola Paracelsus

²⁹ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 134. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

³⁰ BORGES, Jorge Luis a Norman Thomas Di GIOVANNI. Paracelsus and the Rose. *The Antioch Review* [online]. 1992, 50(1/2) [cit. 2015-06-02]. DOI: 10.2307/4612527. Dostupné z: <http://www.nybooks.com/articles/archives/1998/aug/13/the-rose-of-paracelsus/>

³¹ BALL, Philip. *Ďáblův doktor: Paracelsus a svět renesanční magie a vědy*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2009, 487 s. Galileo, sv. 26. ISBN 978-802-0016-768.

Obrázek 3 Růže a kříž jako osobní znak Martina Luthera³²

Za zakladatele hnutí je považován Johann Valentin Andreae z Herrenbergu.³³

Ten usiloval o založení societas Christiana bratrského řádu aka rosicruiánství. Tuto myšlenku rozšiřoval i pomocí korespondence s významnými mysliteli. Například korespondence s Komenským.³⁴ Tomu Andreae vysvětloval, že má jít o spolupráci mezi učenici, která má vést k nápravě společnosti, církve a vzdělání.

Alchymie prostupuje hnutím skrz na skrz a odkazy na něj lze nalézt i v nejznámějším díle *Chymická svatba Christiana Rosenkreutze*. Stejně tak i dalších manifestech *Fama fraternitatis* a *Confessio fraternitatis*. Ve všech textech je zmiňována postava Christiana Rosenkreutze jako zakládajícího člena. Spisy znázorňují jeho snahu o svolání všech hermetiků a učenců za účelem nápravy lidského poznání. Není tedy divu, že rosicruciánské společenství se

³² TWYMAN, Tracy. *Martin Luther compared Final Judgement to alchemical rendering process* [online]. [cit. 2015-06-03]. Dostupné z: <http://quintessentialpublications.com/twyman/?p=2020>

³³ viz. stejnojmenná kapitola 4.1.4

³⁴ KOPECKÝ, Milan. *Norimberský rukopis Labyrintu* [online]. Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, 1968 [cit. 2017-06-28]. Dostupné z: https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/122515/SpisyFF_287-1992-1_11.pdf?sequence=1

těšilo značné popularitě mezi ostatními alchymisty. Anglické alchymisty Thomase Vaughana a George Starkeyho, horlivým obhájcem řadu byl i Robert Fludd.

3 Ústřední spisy

V této kapitole se chci blíže věnovat konkrétním spisům, které měly klíčový význam pro rosicrucianství. Poukáži na jejich původ, dataci a autorství. Stručně představím jejich obsah a dopad do tehdejší společnosti. Tyto spisy jsou jedním ze zakládajících prvků společenství v historii. V dnešní době jsou pro mnohé navazující společnosti brány jako „kanonické“.

Na úvod představím spis *Fama Fraternitatis Rosae Crucis* po obsahové stránce. Uvedu okolnosti jeho vydávání – návaznost na další spisy a formální stránku. V rámci této kapitoly navážu i Legendou o Christianu Rosenkreutzovi. Tuto legendu rozeberu opět obsahově (legenda pojednává o cestě otce Rosenkreutze), tak i výkladově.

Dále budu pokračovat kapitolou pojednávající o *Confessio Fraternitatis*. Tento traktát se objevuje roku 1615 ve vydání společně s „*Fámou*“. V kapitole mimo jiné zmíním záměry, se kterými byl vydán.

A na závěr představím Chymickou svatbu Christiana Rosenkreutze. Tento spis je líčen pomocí značně symbolického jazyka a je plný jinotajů. Z těch vyplývají základní kameny rosicrucianství, které představím. Zároveň poukáži na jednu z teorií autorství spisu.

Ačkoliv určité prvky nauky lze datovat již do období počátku našeho letopočtu, základem pro vznik tohoto hnutí se stalo zejména dílo *Chymická svatba Christiana Rosenkreutze*. Kniha, spolu s manifesty *Fama fraternitatis* a *Confessio fraternitatis*, představuje nejen podklad nauky, ale jejich výskyt mezi širším okruhem alchymistů a dalších lidí podobného zaměření. Měl za cíl osvětlit vznik do té doby neznámé společnosti rosicrucianské.

3.1 Fama Fraternitatis

Podstatou spisu *Fama Fraternitatis* je legenda o otci Rosenkreutzovi a jeho řádu. Podle této legendy zavedla otce Rosenkreutze daleká cesta do „Svaté země“, Arábie a Egypta. Zde dosáhl znalostí, na jejichž základě porozuměl hlubšímu smyslu nauky o mikrokosmu a makrokosmu od Herma Trismegista a pochopil podstatu alchymie. Po návratu do Evropy však nenalezl v oficiálních kruzích pro své učení pochopení, a proto se rozhodl založit tajnou společnost. Přímou ve spisu se uvádí, že „tímto způsobem začalo bratrství rudého kříže: Nejprve čtyřem osobám byl svěřen magický jazyk a písmo. Ti vytvořili velký Slovník, který i dnes denně používáme k bohům chvále a slávě. A jiné mnohé velké moudrosti dále konají.“³⁵

Poté, co společenství prvních bratří dokončilo práci na výše uvedeném slovníku, založeném na knize přírody Liber Mundi, vydali se bratři do světa, aby shromáždili nové znalosti a podmanili si dosavadní znalosti učených kritiků.³⁶ V různých státech tak vznikaly společenství založená na učení Rosenkreutze. Po jeho smrti bylo toto učení zapsáno v jeho hrobce, a bratrstvo působilo v utajení dalších 120 let. Podstatou spisu *Fama Fraternitatis* je pak nalezení této hrobky, odhalení celé nauky a její zveřejnění.

³⁵ ROWE, Benjamin. *The Rosicrucian Manifestos: Fama Fraternitatis and Confessio Fraternitatis* [online]. 2000 [cit. 2017-04-27]. Dostupné z: <http://www.hermetics.org/pdf/rosicrucian.pdf>

³⁶ Karl R.H.Frick, s. 164

Původně celým názvem v originále viz poznámka pod čarou.³⁷ Čerpáno z knihy Geffartha a Renka.³⁸

Spis začal kolovat ve formě rukopisu již okolo roku 1610. Poprvé byl však vytištěn roku 1614 na Casselu v Hesse. Pro ilustraci uvádím titulní tištěnou stranu *Fama Fraternitatis* viz. Příloha C.

Tato publikace obsahovala čtyři základní části. První je předmluva. Druhou je obecná reformace a třetí je „*Fama*“ a poslední je dopis s odpovědí na „*Fama*“ od Adama Haselmayera.³⁹

Obecná reformace je překladem „*Advertisement 77*“ z italského díla „*advertisements of Parnassus*“ od Trajana Boccaliniho (1556–1613).

Fama Fraternitatis tedy není na prvním místě ve spisu a tudíž s největší pravděpodobností nehrála hlavní roli a ani nebylo zamýšleno, aby na ni byl kladen hlavní důraz. Dokonce byla napsána menším fontem, a až po pozornosti jakou sklídila po prvních vydáních, se stala ústředním spisem knihy.

Tuto změnu můžeme datovat na počátek roku 1615, kdy vychází *Fama Fraternitatis* v některých edicích pouze s *Confessio Fraternitatis*. Jak píše K. Frick: „*Fama Fraternitatis* byla vědomě v duchu doby temná a zahalená

³⁷ Originální Německý název: *Allgemeine und General Reformation der gantzen weiten Welt: Beneben der Fama Fraternitatis, Deß Löblichen Ordens des Rosencreutzes, an alle Gelehrte und Haupter Europae geschrieben: Auch einer kurtzen Responsion, von dem herrn Haselmeyer gestellet, welcher deßwegen von den Jesuitem ist gefänglich eingezogen, und auff eine Galleren geschmiedet: Itzo öffentlich in Druck verfertiget, und allen trewen Hertzen communiciret worden. Gedruckt zu Cassel, durch Wilhelm Wessel, Anno M. DC. XIV.*

³⁸ GEFFARTH, Renko D. *Religion und arkane Hierarchie: der Orden der Gold- und Rosenkreuzer als geheime Kirche im 18. Jahrhundert*. Boston: Brill, 2007, s. 41. ISBN 9004156674.

³⁹ WILLIAMSON, with introduction and commentary by Benedict J. *The Rosicrucian manuscripts*. Arlington (Va.): Invisible College Press, 2002, s. 61. ISBN 1931468125.

hávem legendy."⁴⁰ Přesto jejím hlavním poselstvím, byla snaha o dosažení generální reformy světa a to pomocí syntézy křesťanské reformy a moderních přírodních věd. Ve spisu se také přiznávají k luterské víře a důrazně se ohrazují proti falešné alchymii – bezbožnému a zlořečenému zlatodějství. Silně zde i zaznívají hlasy proti jezuitskému řádu. „Není pochyb, že rosenkruciánské hnutí souvisí s proti jezuitskou propagandou."⁴¹ Toto lze vyvozovat hlavně už jen z titulního názvu *Famy* a zatčení Herr Haselmayera za jeho dopis či reakci na *Famu*. Popírají jakékoliv politické ambice a proklamují snahu o vnitřní reformu.

Poslední částí spisu je dopis nesoucí název: Odpověď chvályhodnému bratrstvu teosofie a růžového kříže. N.N od Adama Haselmayera. *Reply to Laudable Fraternity of the Theosophist of the Rosy Cross, N. N. by Adam Haselmeyer*. Tento dopis je psán v trochu odlišném duchu (obsahuje gramatické chyby a nedokončené věty). Obsahem tohoto dopisu je vyznání Haselmayera. Vyzdvihuje v něm myšlenky bratrstva a reformaci zmíněnou ve „*Fama*“ a vyzývá bratry, aby ho kontaktovali.

Během prvních let bylo vydání „*Fama*“ velice často doprovázeno takovýmito dopisy vyzdvihující bratrstvo. Další častý doprovodný dopis obsahoval žádosti o vstup do bratrstva. Proč byly tyto dopisy přikládány? V této době se nejedná o zcela výjimečný způsob „obohacování“ šířeného díla. V tomto případě je pravděpodobné, že dopisy byly přikládány, aby dodaly spisu a bratrstvu větší

⁴⁰ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 163. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

⁴¹ YATES, Frances Amelia. *Rosenkruciánské osvícenství: fascinující pohled do historie, alchymie a událostí, které vedly k Bílé Hoře*. Praha: Pragma, 2000, s. 70. ISBN 8072056670.

důvěryhodnost. Dalším důvodem přikládání dopisů byla snaha o zabraňování šíření pověr a pomluv o neexistenci společenství.

Pokud budeme k tomuto spisu přistupovat s optikou, že rosicruciánské bratrstvo používá mnoho jinotajů, můžeme hledat vhodnou alegorii k objevení krypty Christiana Rozenkreutze. Může to být i znovuobjevení něčeho, co už tu bylo. V tomto případě znovu-objevení „zapomenuté“ filosofie a „zapomenutého“ křesťanství.

Všechny tyto informace obsažené ve spisu vyvolávají velké vzrušení a s tím roste i zájem po dalších informacích o bratrstvu.

3.2 Legenda o Christianu Rosenkreutzovi

Nosnou částí spisu je právě tato legenda o Ch. Rosenkreutzovi a řádu. Jejím úkolem bylo opět dodat větší důvěryhodnost rosicruciánskému bratrstvu a dodat váhu jejich reformním snahám.

Obsahově legenda pojednává o cestě otce Rosenkreutze do sváte země - Arábie a Egypta⁴². Zde dosáhl a poznal moudrosti přírody a orientu. Prohlédl do učení mikrokosmu a makrokosmu. To přivádí Rosenkreutze do nutného dilematu s jeho křesťanskou vírou. Když podrobí svou křesťanskou víru hluboké reflexi, zjišťuje, že pravé náboženství je skryto pod nánosy mylných dogmat a církevních myšlenek. Po svém návratu se snaží změnit společnost. Snaží se založit společnost učenců, která bude v dobrém sloužit pokroku

⁴² viz. Obrázek 6 - Christian Rosenkreutz mapa putování

a připravovat společnost do nového věku. Společnost kráčí právě ve stopách Paracelsa a jeho žáků. Bratrstvo se věnuje lékařství, magickému jazyku, filosofii a snaží se o reformu. Před smrtí si Christian Rosenkreutz nechává vystavit hrobku a do ní se umisťuje mnoho významných spisů. (Axiomata, Rotae mundi, Protheus, Vocabularium Theophrasti Paracelsi ab Hohenheim, společně s jeho životopisem)⁴³ Po jeho smrti pak na dlouhou dobu bratrstvo působí tajně. Až po 140 letech dochází k otevření hrobky a veřejnému vystoupení a „oficiálnímu“ založení Bratrstva Růžového Kříže.

3.3 Confessio Fraternitatis

Tento text je traktátem, který se objevuje roku 1615 ve vydání společně s „Fámou“ je psán latinsky a nahrazuje část „Generální reformy“. Naproti tomu „Fáma“ je psána německy stejně jako všechny další doprovodné texty. Z toho lze vyvozovat, že *Confessio* bylo určeno vzdělanějšímu čtenáři. „Here, gentle reader, you shall finde incorporated in our Confession thirty-seven reasons of our purpose and intention...“⁴⁴ Toto lze usuzovat i ze zvoleného oslovení a další skladby textu. Pro ilustraci uvádím: Titulní strana traktátu *Confessio Fraternitatis* viz. Příloha E.

Účelem *Confessio* bylo hlavně objasnit situaci čtenářům okolo „Generální reformy“ – třicet sedm důvodů jak jsem již zmiňoval v citaci. Opět je tu vznesena výtku proti

⁴³ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 164. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

⁴⁴ *Confessio Fraternitatis R.C.: ad Eruditos Europae. Rosicrucian Library* [online]. [cit. 2015-06-10]. Dostupné z: <http://www.crcsite.org/confessio.htm>

filosofii a poukázáno na její nedostatky. Bratrstvo také v tomto spisu oznamuje, že se rozhodlo více se otevřít a rozšířit počet členů. Podstatné je i naladění celého textu proti papežství. To lze snadno doložit, jak i konkrétně zazní v úvodu spisu označení papeže za antikrista. Stejně tak jako následné provolávání o nutnosti budoucího šíření učení bratrstva.⁴⁵ ⁴⁶ A celý text se také nese v duchu „opěvování“ bratrstva.

Součástí tohoto traktátu je i „Stručné pojednání o ještě tajnější filosofii“. Tato část obsahuje mnoho doslovných citací přímo z Deeova díla *Mona hieroglyphica* (viz. kapitola 4.1.3.1). A utvrzuje nás v myšlence, že John Dee poskytl myšlenkové základy pro rané rosicrucianství. Jak píše Yates: „Z toho je zjevné, že ještě tajnější filozofií v pozadí obou manifestů byla filozofie Johna Deeho, kterou shrnuje *Monas hieroglyphica*“⁴⁷

Confessio Fraternitatis je rozšířený spis, obsahující kromě výše uvedené *Famy* také proslov v latině a latinský text *Confessio*, po němž následuje německý překlad.⁴⁸ Vydavatelé *Confessia* doufali, že rozšířené vydání pomůže vysvětlit nedorozumění, která se mezi čtenáři objevila po

⁴⁵ „And as we do now securely call the Pope Antichrist, which was formerly a capital offence in every place, so we know certainly that what we here keep secret we shall in the future thunder forth with uplifted voice, the which, reader, with us desire with all thy heart that it may happen most speedily.“

⁴⁶ *Confessio Fraternitatis R.C.: ad Eruditos Europae. Rosicrucian Library* [online]. [cit. 2015-06-10]. Dostupné z: <http://www.crcsite.org/confessio.htm>

⁴⁷ YATES, Frances Amelia. *Rozenkruciánské osvícenství: fascinující pohled do historie, alchymie a událostí, které vedly k Bílé Hoře*. Praha: Pragma, 2000, s. 60. ISBN 8072056670.

⁴⁸ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rozenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 165. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

prvním vydání. Také jsou zde blíže vysvětleny okolnosti života zakladatele společenství. Dle uvedené datace byl hrob objeven někdy kolem roku 1604 a první rukopisy byly v držení učenců v Tübingenu. Zde také působil autor třetího oficiálního spisu rosicrucianů, Johan Valentin Andreae.

3.4 Chymická svatba

Tento pozoruhodný romantický spis využívá základní symbol fúze elementů, jímž je sňatek, v němž *sponsus* a *sponsa* uzavírají spojení, a kde se objevuje i téma smrti, jejíž *nigredo* musí elementy během procesu transmutace překonat.⁴⁹ Vzhledem k datu vydání (rok 1616) a k určitým specifickým odkazům lze odvodit, že těmi mystickými svatebčany jsou král Fridrich a jeho manželka Alžběta.

Vyprávění je, podobně jako kniha Genesis, rozděleno do sedmi dní. Prvního dne se vypravěč v předvečer Velikonoc připravuje na velikonoční mši. V tom mu posel přinese pozvání na svatbu.

Druhý den hrdina cestuje na svatbu a raduje se z krás přírody. Cestou překoná několik nástrah a dojde do hradu.

Třetího dne se zúčastní slavnostní hostiny. Podobně jako předcházejícího dne, i tentokrát se zjeví panna, která ho pozná jako vyvoleného a usadí ho na čestné místo.

Čtvrtého dne si při procházce v zahradě všiml vypravěč tabulky s nápisem *Hermes Princeps*. Hlavní událostí dne se stane divadelní představení před králem a královnou, prokládané alegorickými výjevy. Poté se všichni vrátili do hradu, kam bylo přineseno šest rakví.

⁴⁹ YATES, Frances Amelia. *Rozenkruciánské osvícenství: fascinující pohled do historie, alchymie a událostí, které vedly k Bílé Hoře*. Praha: Pragma, 2000, s. 93. ISBN 8072056670.

Potom bylo popraveno šest osob, které druhého dne byly opět probuzeny k životu.

Pátého dne vypravěč pronikl do podzemí hradu, kde objevil kryptu s náhrobkem zdobeným mnoha obrazci a nápisy. Šestého dne pracoval s alchymistickými aparáty. Podařilo se mu a jeho kolegům dát život mystickému Ptákovi, na němž jsou popsány děje stvoření a zkrocení. Sedmého dne je Panna pasovala na rytíře Zlatého kamene a Rosenkreutz stál po boku krále. Od této chvíle má trvalé symboly růže a páže jim předčítá pravidla řádu Zlatého kamene, které jsou základními stavebními kameny Rosicrucianství:⁵⁰

- 1) Učení vždy má sloužit dobrému účelu
- 2) Zřeknutí se všech zkažeností, nadužívání a hanby
- 3) Připravení pomoci každému, kdo je hoden
a potřebuje pomoc
- 4) Čest nebude směněna za pýchu či za světskou moc
- 5) Nebudou se snažit žít déle, nežli si přeje Bůh

Údajným autorem je Johann Valentin Andreae viz. kapitola 4.1.4. Rukopis začal psát již okolo roku 1603, avšak vytištěn byl až v roce 1615. Pro ilustraci uvádím titulní tištěnou stranu Chymické svatby Christiana Rosenkreutze viz. Příloha D. Nepochybné je spojení i z filosofii Johna Deea, protože symbol jeho monády se vyskytuje v textu. Yates píše: „... nese na titulní stránce symbol Deeovy monády. Tentýž symbol se opakuje v textu...“⁵¹ Bohužel však musím přiznat, že výskyt monády na titulní

⁵⁰ YATES, Frances Amelia. *Rozenkruciánské osvícenství: fascinující pohled do historie, alchymie a událostí, které vedly k Bílé Hoře*. Praha: Pragma, 2000, s. 89 – 93. ISBN 8072056670.

⁵¹ YATES, Frances Amelia. *Rozenkruciánské osvícenství: fascinující pohled do historie, alchymie a událostí, které vedly k Bílé Hoře*. Praha: Pragma, 2000, s. 60. ISBN 8072056670.

straně nemohu potvrdit z jiného odborného zdroje. Nicméně je nepochybné, že jak Confessio, Fama a Chymická svatba vycházejí z filosofie Johna Deea.

3.5 Základní myšlenky

Na výše uvedené texty navazuje celý myšlenkový proud, který se postupem času proměňoval. Jedním z filosofů, který popsal učení rosikruciánu, byl Rudolf Steiner. Jeho náhled na nauku spočívá ve specifickém rozdělení poměru původních tří článků lidské přirozenosti: fyzického, éterického a astrálního těla k já. Toto já působí na přeměně těchto tří článků. Co je pro dnešního člověka dějem minulosti, dalo nevědomě vznik vloze k manasu, budhi a átmanu.

V rosikruciánské theosofii lze rozeznat duši citivou, rozumovou a vědomou. Teprve v duši vědomé počíná vědomé přetváření. Já, počíná vědomě pracovat na přetváření. Ve vědomé duši vyvíjí nejprve duchovní já; v duši rozumové vyvíjí životního ducha jako protějšek k životnímu tělu. Konečně v duši citivé vyvíjí vlastního duchovního člověka - átman. Tak se lze dostat k devíti článkům lidské přirozenosti.

Pro vnější pohled vězí dva články lidské přirozenosti - duše citivá a duševní tělo takřka navzájem v sobě jako meč v pochvě. Duše citivá vězí v těle duševním tak, že obě nám připadají jako jediný článek. Právě v takovém poměru je i duchovní já a duše vědomá. Tím se počet devíti článků zmenšuje na sedm.

Nyní může se vypočítat sedm článků:⁵²

1. Fyzické tělo,
2. Éterické (životní) tělo,
3. Astrální tělo, ve kterém vězí duše citivá,
4. Já a pak vyšší články:
5. Duchovní já s duší vědomou (manas),
6. Životní duch (budhi),
7. Duchovní člověk (átman).

Taková je vnitřní spojitost lidské přirozenosti, která má v pravdě devět článků, přičemž ovšem dvakrát dva spadají v jedno. Proto se v rosikruciánské metodě rozeznávají třikrát tři články, tj. devět, přičemž jejich počet se zmenšuje naznačeným splynutím z devíti na sedm. Musí se však v těchto sedmi rozpoznávat devět, jinak by se dospělo pouze k teoretickému nazírání. Přechod od teorie k životu může získat jen ten, kdo je schopen skutečně pozorovat přirozenost věcí.

⁵² STEINER, Rudolf. *Tajné učení rosikruciánů*. Břeclav: Sophia, 1998, s. 17 - 20. ISBN 80-967458-4-0.

4 Významné postavy

V této kapitole se chci věnovat několika vybraným postavám, které významným způsobem ovlivnily vznik společenství, či položily základy svým učením pro rosikruciánství jako myšlenkový směr. Tuto přehledovou kapitolu rozdělují na dva základní celky.

První jsou Starší rosikruciáni a duchovní předchůdci. Tyto osoby působí v období před veřejnou známostí společenství a v jejích počátcích. Dávají myšlenkový základ a můžeme najít jasné linky, které je spojují, byť nepřímě, se společenstvím.

Druhou částí jsou Novější rosikruciáni a další postavy. Tato kapitola nám představí několik dalších postav, tak jak se i společenství rozdělovalo. Tento vývoj nastává po uveřejnění hlavních spisů pro společenství⁵³ a postupné rozšíření povědomí o společnosti.

4.1 Starší rosikruciáni a duchovní předchůdci

V této kapitole chci zmínit několik hlavních postav, které stály za vznikem rosikruciánství jako myšlenkového směru. Starší rosikruciáni představují postavy, jež působí od 17. stol do konce 18. století.

Často se také jedná o postavy, kterým je přisuzováno autorství spisů týkajících se rosikruciánství.

⁵³ viz. kapitola **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.**

4.1.1 Paracelsus

Celým jménem Theophrastus Bombastus Paracelsus von Hohenheim (1494 – 1541).⁵⁴ Uznávaný lékař, alchymista, astrolog, botanista, filosof, mág a neposlední řadě zakladatel toxikologie.⁵⁵

Tento mystik nebyl systematický myslitel. Lze u něho nalézt unitářské i dualistické formulace, teismus, panteismus, křesťanství i pohanství. Mnoho učenců ho řadí mezi novoplatoniky. V Paracelsově pojetí proniká elementy božský spiritus specificus. Veškerá tělesná síla vychází z neviditelného a neuchopitelného semene, označovaného též jako duše, duch, síla, činnost či možnost. Základem viditelné a hmatatelné síry je podle něho merkuriální síra alchymistů, všeobecně působící činidlo vzešlé z aktivity netělesného principu, nesoucí mnoho názvů. Duch rodí tělo, které se opět rozpouští v ducha.⁵⁶

Makrokosmos a mikrokosmos jsou svou hierarchickou stavbou podřízeny sedmi řádům: Ens, Essentia, Vita, Intellectus, Anima, Natura a Materia; a stejně tak sedmi semenným logům: konečný prostor, esenciální světlo, jas života, světlo intelektu, teplo duševního ducha, jiskra přírody a prvotní vlhkost materie. Pouta spojují netělesné

⁵⁴ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společností do konce 18.století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 134. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

⁵⁵ DEBUS, Allen G. *Paracelsus and the Medical Revolution of the Renaissance: Key figure in the development of modern medicine born November 26, 1493* [online]. [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.wvnews.net/story.php?id=6123>

⁵⁶ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společností do konce 18.století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 135. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

řady s tělesnými, sedm semenných logů s tělesnými bytostmi třetího řádu, rtutí, ohněm, vzduchem, solí, sírou, zemí a vodou, tedy se třemi paracelsovskými principy a čtyřmi elementy. Elementy nejsou chápány jako základní součásti látky, nýbrž jako příbytky semene.⁵⁷

Důvodem pro přiřazení Paracelsa k rosicrucianům je zejména použití stejného symbolu na jeho podobizně. Základní Paracelsovo dílo, *Philosophiae Magnae*, vydané v roce 1567, obsahuje jeho pansofické nauky. Na rozdíl od teosofů budovali pansofisté svoji učební soustavu odzdoła nahoru. V popředí je pozemský svět a Boží síly může člověk poznat v přírodě.⁵⁸

Rosicrucianství má nepochybně s Paracelsovým podáním alchymie společné její pojetí. Na rozdíl od tradičních alchymistů nehledá Paracelsus kámen mudrců, nesnaží se proměnit olovo ve zlato, nýbrž vidí podstatu alchymie jako proces odlučování. Minerální a rostlinné látky je nezbytné „dokonat“, tedy přetvořit tak, aby se vyčistily, koncentrovaly, a vznikly z nich efektivní léčivé prostředky. Lékař musí být ctnostný, uplatňovat poznatky z astronomie, filosofie a alchymie a skromně pečovat o pacienta.⁵⁹

Paracelsus působil mimo jiné v Basileji, kde navázal kontakt s Erasmem Rotterdamským. Jeho díla z oblasti medicíny se často mísí s poznatky z alchymie a okultních

⁵⁷ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společností do konce 18.století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 135. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

⁵⁸ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společností do konce 18.století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 137. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

⁵⁹ KERSSENBROCK, Franziskus. *Paracelsus. Jeho život a doba*. 1.vyd. Praha: Euromedia Group 2008. 240 s. ISBN 978-80-249-1090-1, s. 162

věd. Spisy, které po sobě zanechal, byly obtížně srozumitelné i jeho následovníkům, neboť Paracelsus se snažil vytvořit nový medicínský jazyk, avšak nebyl příliš jazykově nadaný. Velké Ranhojičství, tak zůstalo jediným jeho velkým programovým spisem, vydaným ještě za jeho života při jeho odchodu z Augsburgu.⁶⁰ Na svých cestách se věnoval mnoha oblastem léčení, přičemž se snažil používat vlastní tinktury a léčebné prostředky. Rosikrucianti převzali zejména jeho způsob transmutace a některé části jeho nauky o mikrokosmu a makrokosmu.

Podle starších rosikruciantů (rozdělení na tři etapy: 1. Starší rosikrucianti - přelom a začátek 17. století - doba vzniku manifestů, tübingského kroužku, J. V. Andreae 2. Střední rosikrucianti - od poloviny 17. století, 3. Období zednářské - od konce 18. století)⁶¹ je Paracelsus hodnocen různě, nicméně částečně vychází z jeho poznatků a učení.

Pozdější rosikrucianti pak podle této souvislosti označovali Paracelsaza jednoho z členů společenství. Jedním z důkazů tohoto tvrzení má být jeho obraz „zobrazující vedle jeho symbolické viněty stejný motiv, který používali rosenkrucianti v 17. století.“^{62 63}

Na spodním okraji je Paracelsovo jméno. Na horním je jeho známý citát: „Alterius non sit, qui suos esse potest“ v překladu "Nepatři druhému, stačíš-li sobě sám". Vlevo je

⁶⁰ KERSSENBRÖCK, Franziskus. Paracelsus. Jeho život a doba. 1.vyd. Praha: Euromedia Group 2008. 240 s. ISBN 978-80-249-1090-1, s. 208 - 2012

⁶¹ MAIEN, J. *Odkaz bratrstva zlatého a růžového kříže: příspěvek k dějinám rosenkruciánství v 17. a 18. století*. Vyd. 1. Praha: Malvern, 2013, s. 17. Aurélie. ISBN 978-80-87580-66-0.

⁶² FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 136. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

⁶³ Viz. Obrázek 11 - Paracelsus podobizna

nápis z náhrobku v Salcburku. „Laus Deo, Pax Vivis, Requies Aeterna Sepultis“ v překladu „Sláva Bohu, mír živým, odpočinuti věčně zemřelým“ a vpravo výrok ze spisu Sagax. „Omne Donum Perfectum a Deo, Imperf. A Diabo“ v překladu „Každý perfektní (dokonalý) dar je od Boha. Nedokonalý je od Dábla.“ Podstatné jsou pak oba citáty po stranách. Jejich symbolika totiž hrála důležitou roli u starších rosikruciánů.

Jak jsem již zmiňoval, Paracelsovo učení zásadně ovlivnilo tehdejší evropské vnímání a přineslo mnoho nových poznatků. Není tedy divu, že měl mnoho následovníků, kteří se hlásí k jeho odkazu. Souhrnně jsou označováni jako paracelsiáni.

Mezi jeho následovníky patří Adam Bodenstein⁶⁴ jeho žák Gerhard Dorn⁶⁵ a kolínský kruh kolem Theodora

⁶⁴**1. Dates: Born:** Karlstadt, 1528; **Died:** Basel Switzerland, 1577; **3. Nationality:** Birth: German; In Karlstadt, **4. Education:** University of Basel; Ph.D., M.D. Studied arts and medicine at Basel; he had to have earned a B.A. Doctorate in arts and medicine 1548, Basel. **5. Religion:** Sect; Son of Andreas Bodenstein, professor? theologian, visionary (i.e., the father was). Adam appears to have shared much of his religious outlook.

6. Scientific Disciplines: Medicine; **Subordinate:** Iatrochemistry; Alchemy; Natural History; He was one of the major writers on Paracelsianism. He believed in gold transmutation. He did a little natural history. **7. Means of Support:** Academic position, Medical practice; 1548-64, taught medicine at Basel, expelled for heterodoxy. Also practiced medicine.

8. Patronage: Merchant Patronage; His book on Arnald of Villanova was accompanied by a letter 'ad amplissimos et generosos dominos, dominos Fuggeros' **9. Technological Connections:** medical practice, and pharmacology; Books on herbs and iatrochemistry.

10. Scientific Societies: 'Active correspondence by which [he] exchanged views and results of [his] scientific activities and discoveries.' Taught Gesner about salmon. No formal societies.

⁶⁵ **1. Dates: Born:** Belgium ? (someone described him as "Belga") flourished: Basel, Switzerland and Frankfurt, Germany, 1566 - 1584 (ADB also mentions Strassbourg) **Died:** fl Dateinfo: Dates Certain Lifespan: 2. Father Occupation: No Information No nformation on financial status. **3. Nationality** Birth: birth, Belgian career, German and Swiss death, unknown. Career: Death: **4. Education** Schooling: Unknown, M.D. Student of Adam of Bodenstein.

Received doctorate, unclear where. I therefore assume a B.A. **5. Religion** Affiliation: Catholic The situation is unclear. On the one hand Adam of Bodenstein was apparently Protestant, and Dorn did talk of the need of a reform in philosophy, like that in

Birckmanna. Tento kolínský kruh (spolek) je často považován za raný kroužek rosikruciánů.⁶⁶

4.1.2 Michael Maier

Michael Maier (1568 – 1622) byl vzděláním lékař a kromě své praxe se věnoval také alchymické laboraci a rozsáhlé publikační aktivitě. Alchymickým transmutacím se věnoval zejména z důvodu nalezení správných léčiv. Netoužil po získání návodu k přeměně kovu na zlato, jak to bylo v této době běžnou praktikou alchymistů. Důležité zprávy o jeho životě lze získat z jeho spisu *De medicina regia et vere Heroica, Coelidonia*, který má životopisný charakter. Po studiích si v Kielu v Holštýně otevřel svou ordinaci a v průběhu následujícího roku a půl se mu podařilo vytvořit pravý univerzální lék žluté barvy, který však neměl předpokládanou účinnost.⁶⁷

religion earlier in the century, to make philosophy more Christian. On the other hand his dedications were relentlessly to Catholic princes, and this has seemed most important to me. 6. **Scientific Disciplines** Primary: Alchemy, Iatrochemistry, Occult Philosophy Subordinate: Medicine, Pharmacology Dorn was an early follower of Paracelsus, whose works he translated and edited in Latin. 7. **Means of Support** Primary: Unknown, Publishing For several years worked, perhaps on commission, as a translator for the Basel publisher Peter Perna. 8. **Patronage** Types: Scientist, Court Official, Aristocrat He dedicated his first book to Adam of Bodenstein. (I'll leave this in, but with misgivings.) He dedicated a work of 1568 and a 1584 commentary on Paracelsus to Duke Frederick of Bavaria. He dedicated another 1584 commentary on Paracelsus to Archduke Ferdinand of Austria. He dedicated a work of 1570 to Duke Ludwig of Wurtemberg. He dedicated a translation of Paracelsus to Charles, Margrave of Baden. 9. **Technological Involvement** Types: Medical Practice, Pharmacology He was a physician, and he wrote on Paracelsian remedies. 10. **Scientific Societies** Memberships: None

⁶⁶ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 137. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

⁶⁷ PURŠ, Ivo, HAUSENBLANOVÁ, Jaroslava. Michael Maier a jeho působení v Praze. In: *Alchymie a Rudolf II.* 1.vyd. Praha: Artefactum AV ČR 2011. ISBN 978-80-86890-33-3, s. 338

V roce 1609 se Maier dostává do Prahy, kde se uchází o přízeň Rudolfa II. Jako lékař a filosof nabízel králi, že mu vytvoří univerzální lék na všechny choroby. Poté, co králi svůj lék předvedl, jmenoval ho král svým služebníkem a palatýnem. V Praze se mu podařilo vytisknout své důležité spisy, a navázat kontakt s několika důležitými učiteli, například s lékařem Matyášem Borboniem.⁶⁸

V roce 1656 se objevila kopie anglického překladu Maierovy *Themis aurae: Laws of the fraternity of the Rosie Cross* (*Themis aurae: Zákony bratrstva růžového kříže*), který jeho původní vlastníci, podepsaní iniciálami N. L. T. S. a H. S. věnovali Eliasu Ashmolovi. Muži, skrytí pod těmito iniciálami, byli později identifikováni jako Nathaniel Hodges a Thomas Hodges (buď jeho otec, nebo bratr, oba téhož jména).

Věnování Maierových děl dokládá řetězec vztahů řádu Rosekruciánů od Michaela Maiera po Roberta Fludda, přes Backhouse k Ashmolovi.⁶⁹

4.1.3 John Dee

John Dee (1527 - 1609) byl renesanční člověk. Pole jeho působnosti byla matematika, astronomie a velkou část života zasvětil studiu alchymie a hermetické filosofie.

⁶⁸ PURŠ, Ivo, HAUSENBLANOVÁ, Jaroslava. Michael Maier a jeho působení v Praze. In: Alchymie a Rudolf II. 1.vyd. Praha: Artefactum AV ČR 2011. ISBN 978-80-86890-33-3, s. 341

⁶⁹ TILTON, Hereward. *The quest for the phoenix: spiritual alchemy and Rosicrucianism in the work of Count Michael Maier (1569-1622)*. New York: Walter de Gruyter, 2003. Arbeiten zur Kirchengeschichte, 88. ISBN 978-311-0896-572., s.94

Pro další informace o jeho filosofii mohu doporučit tyto zdroje^{70 71}

Pozadí jeho života nám dává jasnou představu, jakým způsobem mohl ovlivnit vznik rosicrucianského hnutí a „rosicrucianského osvícenství“. O těchto předpokladech se i jasně zmiňuje Yates: „Je rozenkruciánem v tom smyslu, že je typicky pozdně renesančním mágem, který kombinuje magii, kabalou a alchymii, aby dospěl ke světovému názoru, v němž se prosevní přírodověda kuriózně mísí s andeologií.“⁷²

John Dee byl hluboce věřícím křesťanem, ale jeho pohled na křesťanství byl významně ovlivněn hermeneutikou a učením Platóna a Pythagora. Číslo bylo základem pro jeho učení. Věřil dokonce, že čísla jsou základem veškerých věcí a klíčem k poznání. Boží stvoření je pakaktem čísel a číselných operací.⁷³

Z hermetismu převzal učení, že člověk může být nositelem božské moci a tato moc může být vykonávána skrze matematiku. Jeho hlavním cílem bylo dát vzniknout jednotnému světovému náboženství. Chtěl toho dosáhnout především skrze napravení katolických a protestantských

⁷⁰ SZO“NYI, György Endre. *John Dee's occultism: magical exaltation through powerful signs*. Albany: State University of New York Press, 2004, xviii, 362 p. ISBN 07-914-6223-4.

⁷¹ DEE, John. *Deníky Johna Deeho: magical exaltation through powerful signs*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2013, 589 s. Paměť (Academia), sv. 73. ISBN 978-80-200-2304-9.

⁷² YATES, Frances Amelia. *Rozenkruciánské osvícenství: fascinující pohled do historie, alchymie a událostí, které vedly k Bílé Hoře*. Praha: Pragma, 2000, s. 12. ISBN 8072056670.

⁷³ POOLE, Robert. *John Dee and the English Calendar: Science, Religion and Empire* [online]. [cit. 2015-06-02]. Dostupné z: <http://web.archive.org/web/20070930073802/http://www.history.ac.uk/eseminar/sem2.html>

církví a návratu k původní „čisté“ teologii dřívější podoby.⁷⁴

Jeho cesty vedly mimo jiné i do Polska, kde se seznámil s alchymistou Edwardem Kellym a zároveň i s jeho učením. Později taktéž působil v Praze na dvoře císaře Rudolfa II.⁷⁵ Dee byl přítelem Tycho de Braha a byl dobře obeznámen s prací Koperníka.⁷⁶ To vše nám dává předobraz velice učeného a úspěšného člověka se znalostí tehdejších vědeckých prací a výzkumů.

John Dee se tak stává vcelku pochopitelně vůdčí osobností mezi učiteli v Čechách a stejně tak jeho učení.⁷⁷

4.1.3.1 Monas Hieroglyphica

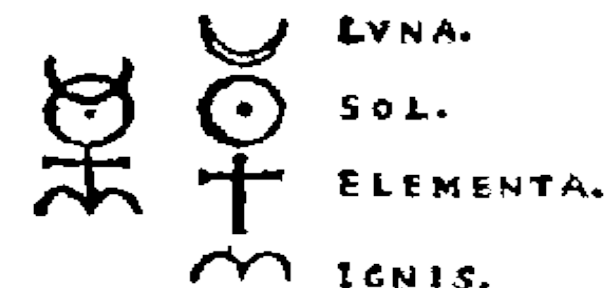
Je jméno esoterického symbolu (Obrázek 5 Monas Hieroglyphica), který vynalezl a navrhl John Dee. Je to také název knihy (viz Příloha A, kde uvádím titulní stranu knihy), kterou napsal roku 1564. V této knize vysvětluje smysl tohoto esoterického symbolu.

⁷⁴ POOLE, Robert. *John Dee and the English Calendar: Science, Religion and Empire* [online]. [cit. 2015-06-02]. Dostupné z: <http://web.archive.org/web/20070930073802/http://www.history.ac.uk/eseminar/sem2.html>

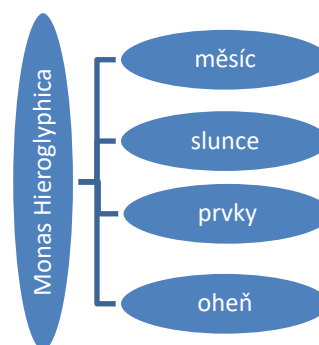
⁷⁵ CHOUROVÁ, Petra. *Alchymisté nebo šarlatáni: John Dee a Edward Kelley*. 1. vyd. Praha: Libri, 2010, 231 s. ISBN 978-807-2774-562.

⁷⁶ SMITH, Fell a SHARLOTTE. *John Dee: 1527-1608* [online]. London: Constable and Company. [cit. 2015-06-02]. Dostupné z: <http://www.johndee.org/charlotte/>

⁷⁷ YATES, Frances Amelia. *Rozenkruciánské osvícenství: fascinující pohled do historie, alchymie a událostí, které vedly k Bílé Hoře*. Praha: Pragma, 2000, s. 13. ISBN 8072056670.

Obrázek 5 Monas Hieroglyphica⁷⁸

Obrázek 4 Monas Hieroglyphica - překlad

Tento hieroglyf představuje jeho vizi o jednotě kosmu a je složen z různých esoterických a astrologických symbolů. Z poznámek Johna Dee známe pouze základní rozdělení symbolů.⁷⁹ Samotná existence Hieroglyfu spojuje Johna Dee s rosicrucianstvím, protože samotný hieroglyf se objeví v rosicrucianském manifestu *Chymická svatba Christiana Rosenkreuze*.⁸⁰

Jako dalším pojítkem může být i citát, který se vyskytuje na spodní části titulní strany (viz. Příloha A). De rore caeli et pinguedine terrae det tibi Deus. Stejný citát se vyskytuje i v *Consideratio brevis*. Celá titulní strana zobrazuje motiv padající rosy jako spojnicí nebe a země. "To nás může svádět k úvahám nad starší, dnes všeobecně zavrženou teorií, podle které pocházel název rozenkrucián nikoli ze slov růže (Rose) a kříž (Cross), ale ze slov Ros (rosa) a Crux, přičemž jeho alchymický

⁷⁸ DEE, John. *MONAS HIEROGLYPHICA: THE HIEROGLYPHIC MONAD* [online]. Antwerp, 1564. Antwerp, 1564, Translated by J.W. Hamilton-Jones, 1947. [cit. 2015-06-14]. Dostupné z: <http://www.esotericarchives.com/dee/monad.htm>

⁷⁹ viz. Obrázek 4 Monas Hieroglyphica - překlad

⁸⁰ ANDREAE, Johann Valentin a Rudolf STEINER. *Chymická svatba Christiana Rosenkreutze roku 1459*. V Praze: Baltazar, 1992, kapitola: 1 den. ISBN 8090030718.

význam vycházel z představy o rose, coby kapalině (údajně) schopné rozpouštět zlato a o kříži jako ekvivalentu světla.“⁸¹

4.1.4 Johann Valentin Andreae

Alchymista a ortodoxní luteránský teolog. Frick tvrdí, že: „Téměř s jistotou lze říci, že Andreae sehrál vedoucí úlohu při sepisování rukopisů „Fámy“ a „Konfese“, jež započalo v tübingenském kroužku asi v roce 1604.“⁸²

V tübingenském kroužku se setkal s Paracelsianem Tobiasem Hessem (1568-1614) a stal se členem jeho kruhu.

Ve svém životopise následně oficiálně přiznává autorství dalšího rosikruciánského spisu: Chymické svatby Christiana Rosenkreutze. Ačkoli se následně oddělil od rosikruciánství, v roce 1619 vydal Andreae své utopické dílo, *Christianopolis*, které rezonovalo po celé Evropě.

4.2 Novější rosikruciáni a další postavy

V této kapitole chci zmínit hlavní postavu z Legendy o Christianu Rosenkreutzovi. Možného zakladatele bratrstva. Někteří badatelé např. Rudolf Steiner a Maxa Heindela a (mnohem později) Guy Ballard, prohlásili, že se Rosenkreuz později objevil jako hrabě ze St. Germain,

⁸¹ YATES, Frances Amelia. *Rosenkruciánské osvícenství: fascinující pohled do historie, alchymie a událostí, které vedly k Bílé Hoře*. Praha: Pragma, 2000, s. 73. ISBN 8072056670.

⁸² FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 167. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

dvořan, dobrodruh a alchymista, který 27. února 1784 zemřel.

Rembrandtova malba "Člověk v brnění" jako portrét křesťana Rosenkreutze, zjevně v manifestaci ze 17. století. Jiní věří, že Rosenkreuz je pseudonymem slavnější historické osobnosti, obvykle Francisem Baconem.⁸³

4.2.1 Christian Rosenkreutz

S největší pravděpodobností se jedná o smyšlenou postavu. Přesto měla několik reálných předloh. Za předobraz Rosenkreutze jsou považovány Tomáš Kempenský (1379-1471), Gerhard Magnus (1340-1384), Raimundus Lullus (1235-1316) a v neposlední řadě Mikuláš Kusánský (1401-1464).⁸⁴

Dle záznamů ve spisech Christian Rosenkreutz podnikl cestu do sváte země - Arábie a Egypta⁸⁵. Zde dosáhl a poznal moudrosti přírody a orientu.

⁸³ HEINDEL, Max. *Christian Rosenkreuz and the Order of Rosicrucians: Ancient Truths in Modern Dress* [online]. [cit. 2017-06-29]. Dostupné z: http://rosicrucianzine.tripod.com/christian_rosenkreuz.htm

⁸⁴ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 169. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

⁸⁵ viz. Obrázek 6 - Christian Rosenkreutz mapa putování

Obrázek 6 - Christian Rosenkreutz mapa putování⁸⁶

⁸⁶ *Ancient Mystical Order Rosae Crucis: English Grand Lodge for the Americas* [online]. [cit. 2015-06-13]. Dostupné z: https://www.rosicrucian.org/images/digest2_2013/03_02_journey.jpg

5 Řády a tajné společnosti

V průběhu rozmachu křesťanství, vždy vznikaly odštěpené a skryté skupiny, které se snažily odhalit skrytá tajemství a schopnosti člověka a přírody. Představitelé oficiální církve tyto činnosti neschvalovali, neboť podstatou učení těchto skupin bylo, že člověk sám má možnost a schopnost rozvíjet sám sebe. Většina tajných společností, jejichž východiskem byly teosoficko - pansofické spekulace, přijímá své vědění z tajných antických a středověkých nauk: magie, alchymie, astrologie, gnóze, kabaly stejně jako z křesťanské a mimokřesťanské teosofie.⁸⁷

Slovo *occultus* znamená „skrytý, tajemný, tajný“. Odvozené slovo „okultní“ se ve svém dnešním smyslu začalo používat až později, na přelomu 18. a 19. století, ačkoliv již Agrippa von Nettesheim shrnul všechny tajné nauky své doby pod označení *Occulta Philosophia*. Novodobý okultismus se zabývá „skrytými“ skutečnostmi, jež nebyly začleněny do přírodovědného systému, přesto se ale vyskytují v přírodě a v našem duševním životě.⁸⁸ Jejich příčinou jsou podle názoru okultistů neznámé síly, které mohou vnímat jen zvlášť obdařené osoby (médiá).

V 19. století se okultismem intensivně zabýval Carl Kieseewetter, který tento pojem definoval následovně:

„Okultními procesy rozumím všechny oficiální, vědou dosud všeobecně neuznávané jevy v přírodě a v duševní

⁸⁷ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 223. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

⁸⁸ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 224. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

*oblasti, jejichž příčiny jsou smyslům skryté, okultní. Okultismem pak teoretické a praktické zaobírání se těmito skutečnostmi, respektive jejich všestranné zkoumání."*⁸⁹

Dle jeho názoru by tedy každý vědec, který se nespecifikuje jako materialista, musel být určitým způsobem okultista. Mnoho vědců minulých století by také skutečně mohlo být zařazeno mezi okultisty, ačkoliv se oficiálně k žádnému z tajných řádů nehlásili.

5.1 Související řády

V 18. a 19. století vzniklo mnoho dalších řádů a společenství, které navazovaly na podobné esoterické tradice jako rosenkruciánství. V následující části mé diplomové práce se těmito řádům budu věnovat.

5.1.1 Svobodní zednáři

Svobodní zednáři představují společnost, jejíž kořeny sahají až do středověku. Svým působením si během staletí získala mnoho různých přívlasků a charakteristik. Svobodné zednářství je „(...) diskrétní iniciační společností, jejímž projevem je symbolická mluva, není nátlakovou skupinou s nepřiznatelnými záměry.“⁹⁰

Dedopulos uvádí definici zednářství, která nejlépe vystihuje jeho podstatu. „Svobodné zednářství je cesta zdobená ornamenty starobylého kamenického řemesla, slepá

⁸⁹ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 224. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

⁹⁰ Kol. *Cesty svobodného zednářství*. Praha: Petrklíč, 2001, s. 8. ISBN 80-722-9056-8.

vůči náboženskému vyznání, etnickému a společenskému původu, cesta, která vede k mravní dokonalosti, lidství a lásce.“⁹¹

5.1.1.1 Stručná historie zednářství

Přestože zednáři sami svůj vznik spojují se stavbou Šalamounova chrámu v 10. stol. př. n. l., jejich původ je odvozován z cechů středověkých stavitelů chrámů.

Centrem zednářských společností označovaných za hermetické nebo mystické byla Francie a německy mluvící země. Teosoficko – pansofické myšlenky 17. a 18. století byly ovšem pěstěny stejně horlivě i v ostatních částech Evropy a později také na americkém kontinentě. V lóžích se bratři věnovali alchymickým procesům.

V Cookově rukopise, jedné z nejstarších zednářských listin, figuruje legendární otec alchymie Hermés Trismegistos. Podle pověsti, která je v rukopise vylíčena, našel Hermés po potopě světa jeden ze dvou sloupů, tolik důležitých ve svobodném zednářství. On a nálezců druhého sloupu Pýthagorás vyučovali „vědám“, které na ně byly vytesány.

V hermetickém zednářství se pro symbolické zobrazení proměny hrubého a surového, tzn. nevědomého, dosud mravně nevyzrálého individua v zušlechtěného, vytříbeného člověka používal především motiv alchymického procesu přeměny kovů, tedy transmutace. Šlo o mystický výklad, běžný již u starých alchymistů a posléze i rosenkruciánů. I oni spatřovali v alchymii pouze symbol duchovní proměny

⁹¹ DEDOPULOS, Tim. *Svobodní zednáři: neznámý svět nejznámějšího bratrstva v historii*. V Praze: Metafora, 2006., st. 13 ISBN 80-735-9055-7.

a zušlechtění člověka.⁹²

Vztah mezi rosenkruciánstvím a svobodným zednářstvím je často problematický. Ferdinand Katsch se pokusil najít původ svobodného zednářství právě v rosenkruciánství, avšak jeho práce se u soudobých zednářů setkává s velkým odporem. Ve 2. polovině 18. století existovalo v Německu, Rakousku nebo Francii mnoho zednářských lóží⁹³, jež se vážně zabývaly praktickou nebo teosoficko – rosenkruciánskou alchymií. Víra v alchymii a okultismus, typická pro období osvícenství, však umožnila, aby se současně ve jménu zednářství projevil také osoby, které jejich učení spíše přivedly na scestí.

Ve Francii se zednářským společenstvem dařilo. Jak ve své knize⁹⁴ uvádí René le Forestier, vznik francouzských společenství je svázán s konkrétními osobnostmi. Proto není překvapením, že hermetický (alchymický) zednářský systém Illuminés d'Avignon je ve 2. pol. 19. stol. založen benediktinským mnichem Antoinem Josephem Pernetym. Ačkoliv oficiálně byla alchymická práce mnichům zapovězena, Pernety horlivým studiem dospěl k „osvícení“, že antická mytologie není nic než „alegorie hermetické filosofie.“⁹⁵ Inspiroval se též učením egyptských mudrců a nepochybně

⁹² FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společenství do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 225. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

⁹³ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společenství do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 530. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

⁹⁴ Kniha nesoucí název *La franc-maçonnerie templière et occultiste aux XVIIIe et XIXe siècles* vyšla v roce 1970 a ihned byla vyprodána.

⁹⁵ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společenství do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 530. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

udržoval kontakty též s Berlínským rosicrucianskými spolky či se zednáři, kteří se věnovali praktické alchymii.

Pernety sestavil kompletní učební sestavu, jež obsahovala hermetické-alchymické a gnostické, ale i křesťansko - katolické prvky včetně zvláštní formy mariánského kultu. Rozšířil stupně zasvěcení a založil Akademii opravdových zednářů, která působila nejprve v Avignonu a poté v Montpellieru. Usilovně se podílel na pracích berlínských zednářských kroužků.⁹⁶ Po mnoha cestách se opět usadil v Avignonu, a postupem času se jeho následovníci rozdělili do dvou větví: alchymicko-rosecruciánského iluminismu zednářského charakteru a křesťansko-teosofického chiliasmu. První pracovala v rámci skotského filofického ritu, druhá se postupně vytratila v bludech a fantaziích.⁹⁷

Kromě výše zmíněného zakladatele je nezbytné zmínit také osobnost, stojící u zrodu Řádu vyvolených kněží rytířů. Martínez de Pasqually se stal členem řádu již v době, kdy v něm probíhala vnitřní restrukturalizace. Jeho lóže se dočkala uznání v roce 1765, avšak zákaz činnosti alchymických společenství vedl k zákazu činnosti společenství. Vnitřní rozklad francouzských zednářských společenství pak dále ztěžoval Pasquallyho působení. On však dokázal využít tyto konflikty ke sloučení svého učení se zednářským. Jeho nauky byly známy zejména z ústního podání, ale protože dostatečně neovládal francouzský

⁹⁶ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 533-534. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

⁹⁷ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 536. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

jazyk, trvaly mu odpovědi na korespondenci a dotazy ostatních členů lóže neúměrně dlouho. Jeho přátelé a spolupracovníci však Pasquallyho učení přenesli i do dalších francouzských měst.⁹⁸

Za zdroje Pasquallyho nauk byly považovány rukopisy jeho *Traité de la Reintegration*, rukopisy rituálů a katechismů řádu, a korespondence s některými jeho příznivci.⁹⁹ V *Traité* je odkazováno na prapůvodního člověka, a je zde popsán i esoterický a pseudohistorický vznik Pentateuchu. Ve spisu je uvedeno, že podle esoterické tradice celého světa, jsou lidé schopni pracovat na smíru s Bohem a návratu do nebeských sfér. Za tímto účelem působí mezi lidmi vyvolení duchovní havíři. Pasquallyho nauka obsahuje také silné sexuální prvky, vyjádřené především v učení a rituálech nejvyššího stupně.¹⁰⁰

5.1.2 Bratrstvo řádu zlatých a růžových křížáků

Toto bratrstvo je velmi úzce spojeno s činností mnoha mystiků a alchymistů, působících v 17., 18. a 19. století. Jeden z prvních členů tohoto řádu, Samuel Richter, již uvádí některá z pravidel členů tohoto řádu. V jeho spisech je popsáno, jakým způsobem se mají bratři zdravit, jak je lze poznat a jak si lze tajná učení předávat. Za zveřejnění

⁹⁸ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rozenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 545-550. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

⁹⁹ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rozenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 554. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

¹⁰⁰ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rozenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 558-561. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8

těchto pravidel byl Richter nazýván „převlečeným jezuitou.“¹⁰¹ Jiné spisy však byly zveřejněny až mnoho let po jejich sepsání, zejména proto, že bratrům bylo zakázáno vydávat své učení tiskem.

Při snaze objasnit otázku názvu bratrstva či řádu zlatého a růžového kříže, však nelze z dostupných informací dojít k jednoznačnému názoru. Na začátku 17. století o bratrech zlatého kříže informují Michael Maier a jeho anglický kolega Robert Fludd Wittemans¹⁰² píše, že okultní spisovatel Karl Kiesewetter považuje označení *Aureae Crucis* za název celé rosicrucianské společnosti. Se samotným názvem Bratrstvo zlatého kříže se lze setkat již od 50. let 16. století, kdy bylo ve Štýrsku a Kraňsku založeno takto pojmenované společenství, jehož účel byl ovšem ryze vojenský.¹⁰³

Zejména v Německu lze vznik tohoto společenství spojovat s protestanty. Například společnost *Milita Crucifera Evangelica*, působící kolem roku 1586 v Lüneburgu, mnozí autoři považují za předchůdkyni prvních rosicrucianů. Zřejmě nejstarší ucelený text tohoto společenství, *Pravdivá a dokonalá příprava filosofického kamene bratrstva řádu zlatého a růžového kříže*, odkazuje v několika místech na dosud neodhalené okamžiky v dějinách bratrstva a pomocí datace v textu lze určit její vznik mezi roky 1661 a 1710.¹⁰⁴ Do povědomí veřejnosti se však

¹⁰¹ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 324. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

¹⁰² Více informací lze nalézt v jeho knize *A new and Authentic History of the Rosicrusians*. Kessinger Publishers 1996, s. 102

¹⁰³ MAIEN, J. *Odkaz bratrstva zlatého a růžového kříže: příspěvek k dějinám rosenkruciánství v 17. a 18. století*. Vyd. 1. Praha: Malvern, 2013, s. 18-20. Aurélie. ISBN 978-80-87580-66-0

¹⁰⁴ Tamtéž, s. 20

bratrstvo dostalo dříve, neboť již kolem roku 1623 byly po Paříži vylepeny plakáty, na kterých se světu ohlásilo dosud neznámé bratrstvo růžového kříže, jež bylo připraveno poskytnout všem, kdo usilují o osvětlení, opravdový mír a moudrost. Podporu pro názor možného spojení protestantství a tohoto bratrstva podporuje také skutečnost, že největší podporu získalo v tradičně protestantských zemích, v Anglii, Holandsku a ve značné části Německa.¹⁰⁵

Reakce katolické církve ve Francii byla nepřátelská. Kromě již známých sporů s protestanty, se nyní objevila skupina, která nevystupuje na veřejnosti, avšak zcela otevřeně přehodnocuje mystický vztah mezi Bohem a jím stvořeným lidstvem, což podkopává autoritu církve. Společenství se projevovalo nejčastěji spisy, které kolovaly po univerzitách a v učených kruzích¹⁰⁶, a často byly psány právě v protestantském duchu.

Během sedmnáctého století sice bratrstvo existovalo, ale nevědělo se přesně, kolik má členů a mnohé jeho nauky se probíraly také mimo bratrstvo v pansofických kruzích.

Významnou zprávu o existenci rosicrucianského bratrstva, které se rovněž odvolávalo na postavu Christiana Rosenkreutze, lze nalézt ve spise vydaném roku 1737 pod názvem *Lodovici Conradi Orvii Occulta Philosophia oder Coelum Sapientum et Vexatio Stultorum*. V předmluvě, napsané jistým Orviem, je však kromě jiného zdůrazněno, že jako znamení používají členové bratrstva černou hedvábnou šňůru připevněnou v nejsvrchnější knoflíkové dírci svého

¹⁰⁵ Více informací lze nalézt v pracích Carlose Gillyho a W.E.Peuckerta. Viz J.P.MAIEN, s. 20

¹⁰⁶ Příkladem může být spis, zkráceně nazvaný Collegium Spiritus Sancti, které se dostalo mezi studenty v Erfurtu. Spis je psán ve weigeliánském, novoschwenkfeldiánském a novokřtěneckém duchu. Viz J.P.MAIEN, s. 21

pláště. Avšak Christian Rosenkreutz, obvykle považován za zakladatele bratrstva, převzal své učení od rytířského řádu johanitů, mezi nimiž byli také „křížoví rytíři“.¹⁰⁷

Kromě výše zmíněného znamení se dle Orvia mohli jednotliví členové rozpoznat i dle jiných znaků. Za druhé znamení lze považovat modrou řádovou stuhu, na které vidí zlatý kříž s růží. Tuto stuhu nosili členové řádu při shromážděních na krku pod pláštěm tak, aby kříž byl umístěn více na levé části. Třetím znamením, je vyholení vlasů mezi temenem a čelem, které při běžných záležitostech zakrývají parukou. Dalším znamením pak je vyvěšení malého zeleného praporku při východu slunce v místě jejich bydliště. Všichni členové bratrstva mají od Nejvyššího pouzdro s obsáhlým dopisem a tajnou pečetí.¹⁰⁸ Protože členy mohli být pouze vznešení občané, stávalo se, že se někdo prostšího původu při zasvěcení stal baronem. V dopise byla sepsána také další důležitá pravidla, dle kterých se každý člen musel řídit.

V jiných dochovaných spisech se uvádí, že členové bratrstva byli vzdělaní především v matematice a také v laboratorních dovednostech. Zejména v přeměně obyčejných kovů na drahé a ve výrobě tajných esencí. I přesto, že jejich vědění mělo zůstat tajné, z několika dochovaných dokumentů je patrné, že se členové bratrstva pokoušeli získat zájemce o vědění také z řad širšího okruhu vzdělaných osob. Informace o působení členů bratrstva lze dohledat nepřímou cestou ze spisů, v nichž jsou zmínky

¹⁰⁷ MAIEN, J. *Odkaz bratrstva zlatého a růžového kříže: příspěvek k dějinám rosenkruciánství v 17. a 18. století*. Vyd. 1. Praha: Malvern, 2013, s.23. Aurélie. ISBN 978-80-87580-66-0

¹⁰⁸ MAIEN, J. *Odkaz bratrstva zlatého a růžového kříže: příspěvek k dějinám rosenkruciánství v 17. a 18. století*. Vyd. 1. Praha: Malvern, 2013, s.23. Aurélie. ISBN 978-80-87580-66-0,

o jejich působení.¹⁰⁹

Až do poloviny 18. století je patrné, že tajné alchymicko - rosicrucianské spolky působily na lokální úrovni nejen v německy mluvících zemích, ale také v Itálii. Členem jednoho z nich se na přechodnou dobu stal také filosof Gottfried Wilhelm Leibnitz.¹¹⁰ Působil zejména v řádu „Nerozlučných“ v Norimberku. Tento řád tvořilo pět stupňů, z nichž čtvrtý byl údajně určen pro alchymickou práci. Mezi členy došlo v průběhu staletí k rozdělení podle sociálního zařazení. Zatímco v nejstarším období ovlivňovali existenci řádu horníci a majitelé dolů, postupem času docházelo k výrazné změně, kdy společně s řádem palmy se společenství stávalo místem umělců, učenců a šlechticů. Nakonec se z něj stal akademický spolek, který jako studentský řád zcela nevyhovoval jeho původnímu smyslu a pomalu upadal.¹¹¹

Během následujících desetiletí vyšlo několik důležitých děl s rosicrucianskou tematikou. Jedním z nejdůležitějších je *Opus Mago-Cabbalisticum et Theologicum*, jenž vyšel od roku 1719 v několika vydáních a stal se kodexem pozdějších zlatých a růžových křížáků.¹¹² Některými z autorů těchto spisů byli například Hermann Fictuld či Abraham van Brün, který zemřel v polovině 18. století v Hamburku a je považován za jednoho z posledních

¹⁰⁹ J.P.MAIEN uvádí mnoho dochovaných spisů, které pojednávají jak o osobnostech, tak i o procesech a naukách, které si členové Bratrstva předávali.

¹¹⁰ K.R.H.Frick k tomu dodává, že, soudě dle Leibnitzova dopisu, se nikdy s pravými rosicrucianskými nesetkal (s. 332)

¹¹¹ MAIEN, J. *Odkaz bratrstva zlatého a růžového kříže: příspěvek k dějinám rosenkruciánství v 17. a 18. století*. Vyd. 1. Praha: Malvern, 2013, s.33 - 34. Aurélie.ISBN 978-80-87580-66-0,

¹¹² FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 332. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

rosicrucianů tzv. mladšího období. Arnold Max ve svých dějinách řádu zlatých a růžových křížáků zdůrazňuje, že bratrstva rosicrucianů se nevěnovala pouze alchymistickým, ale též magicko-kabalistickým praktikám bez zvláštního důrazu na náboženství. Jejich důležitost vzrostla až ke konci 18. století, kdy si bratrstvo získalo respekt v alchymistických kruzích.¹¹³

Kabalistické studie se však mezi rosicruciany objevovaly již v 17. století. Zejména spisy Christiana Knorra von Rosenrotha, lze považovat za základ hebrejské jazykové společnosti v Sulzbachu. Cílem byl, jak vznik politické společnosti, která by sloužila obchodu, tak také duchovní společnosti, jež by odpovídala např. sektám řeckých filosofů a učenou společnost, která by podporovala další vzdělání. Celkově by měla společnost rozvíjet a podporovat hebrejštinu, která nebyla pouze prvotním jazykem lidí, ale také posvátným a božským jazykem.¹¹⁴ Toto učení je založeno na informacích obsažených ve spise *Magia Naturalis*, který obsahuje kabalistická proroctví a nauky. Jeho příznivci pak spolupracovali také s italskými učiteli. Knorrova Kabala Denudata zahrnuje latinský překlad tří nejstarších fragmentů knihy Zohar a podrobný komentář o transcendentálním významu slov v ní obsažených se snaží skloubit křesťanskou mystiku se židovskou.¹¹⁵

Skutečnost, že tyto spisy vycházely v latinském

¹¹³ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 3335. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

¹¹⁴ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 340. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

¹¹⁵ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 345 - 347. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

i německém jazyce, přispěla k jejich rozšíření. Nejčastěji se však kabalistické nauky překládaly z hebrejštiny do latiny. Jedním z důležitých spisů byl nepochybně Eš Mecaref¹¹⁶, jehož autor se však, jak dokládají četní myslitelé, nejspíše inspiroval v arabských textech či v Agrippově spisu *De occulta philosophia*. Základem spisu je pojednání o astrologii spojené s chemickou přeměnou prvků. Scholem uvádí, že pochopit moudrost nejvyšších mysterií kabaly znamená přijmout zjištění, že základ jednotlivých kategorií leží jak ve svatosti, tak v nečistotě.¹¹⁷

V obecném hledisku představovala sulzbašská škola velmi důležitý stavební kámen v rozvoji rosicrucianského bratrstva. Svérázné a systematické propojení alchymie, teosofie a kabaly, vtisklo tomuto hnutí ráz mimocírkevního chiliasmu a patos určité protireformace.¹¹⁸ Navazovala na ni například Florentská tradice na severu Itálie, či spolky jižní Itálie, kde se tento směr mísil s francouzsko - španělskou tradicí „osvícených“.¹¹⁹

Kromě výše uvedené školy, bylo možné nalézt důležité centrum v Marburgu, kde působil Friedrich Joseph Wilhelm Schröder. Nepochybně vstoupil do tamější zednářské lóže

¹¹⁶ Tento spis vyšel také česky pod názvem *Záhadný alchymista Abraham Eleazar Žid a jemu připisované texty a obrazy*. Viz K.R.H.FRICK, s. 348 - 350

¹¹⁷ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 350. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

¹¹⁸ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 355. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

¹¹⁹ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 356. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

U tří lvů a jeho knihy s alchymickým obsahem z něj učinily jednoho z posledních zastánců alchymie a autora učebních spisů zlatých a růžových křížáků. Ačkoliv vydal několik spisů, o jeho rosicrucianské činnosti se toho ví málo. Dle Striedra, který popsal Schröderův životopis, byl tento snaživý lékař podveden skupinou „Mistrů“, kteří si ho nejprve zvolili jako adepta, neboť viděli jeho upřímnou snahu proniknout do nitra přírody. Dostával údajně množství příkazů od neznámých představených, kteří mu poslali také finanční podporu¹²⁰. Posléze však tito „Mistři“ nejspíše dosáhli, čeho potřebovali, a přestali na Schröderovy dopisy odpovídat. Zoufalý lékař přikládal toto vyhasnutí své hříšnosti a smutek a zklamání byly také důvodem jeho časně smrti.

Ačkoliv rosicruciani byli zasvěcováni do devíti stupňů, je pravděpodobné, že zpočátku byl v celém rozsahu převzat sedmistupňový zednářský systém zasvěcení. Traduje se, že nejvyšší hierarchie byla tvořena ze sedmdesáti sedmi mágů a z vůdce řádu, latinsky *Imperator Fraternitas Roseae et Aureae Crucis*. Dále mohlo být v určitém stupni pouze omezené množství členů. Těchto počtů však nebylo nikdy dosaženo.¹²¹

Po celkovém zákazu tohoto řádu v rakouském mocnářství došlo k vnitřní reorganizaci. Jednotlivá bratrstva se rozřadila do kroužků, a počet jeho členů nesměl přesáhnout číslo devět. Jediným skutečným vodítkem učení byla Bible.

¹²⁰ Pojednání podává důležité informace o tom, jakým způsobem rosicruánské bratrstvo fungovalo. Adeptem se nemohl stát každý, kdo o to stál. Své budoucí členy si bratrstvo vybíralo samo, a jak se lze dočíst v knize Dějiny hesenských učenců a spisovatelů z roku 1802, přijetí do všech stupňů rosicrucianského zasvěcení se povedlo pouze nemnohým. Viz K.R.H.FRICK, s.365-366

¹²¹ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 386. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8

Nadále se využívaly první tři stupně zasvěcení, podobně jako u svobodného zednářství - učeň, tovaryš a mistr.¹²²

I nadále však bylo čerpáno také z nejdůležitějšího spisu zlatých a růžových křížáků, *Opus Mago-Cabbalisticum* od Georga Wellinga. Ve své největší podobě čítal přes 600 stran a byl rozdělen na tři díly, obsahující teosoficko-pansofické úvahy nad třemi alchymickými základními substancemi velkého díla: solí, sírou a rtutí, a „hlavním klíčem“, který pomocí kabalistické symboliky vysvětluje především připojené obrazy. Jako druhé vydání vyšlo toto dílo v roce 1760, a pravděpodobně ho studoval také Johann Wolfgang von Goethe.¹²³

K vrcholu a zániku řádu došlo v 80. letech 18. století s příchodem vůdce svobodných zednářů v Rakousku. Celý jménem Karl Johann Baptist, Prince of Dietrichstein. Roku 1785 vyšel císařský výnos zakazující všechny alchymické práce, což nepochybně přispělo k zániku. Od přesunutí centra řádu do Berlína však panovala uvnitř řádu krize striktní observance, která se prohlubovala kvůli nevyřešenému sporu o řádovou historii, o původ v templářských rytířích a kvůli absenci očekávaných tajných nauk, které slibovali neznámí představení. Probíhalo marné pátrání, které mělo historické okolnosti řádu objasnit a kýžené nauky odhalit.¹²⁴ Vzhledem k jejich

¹²² FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rozenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 388 - 389. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

¹²³ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rozenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 451 - 453. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

¹²⁴ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rozenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 462-463. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

provázanosti s templáři a svobodnými zednáři měly tyto spory zásadní vliv také na jejich existenci. I přes snahu získat si na svou stranu nástupce trůnu, však musela vrchní direkce a vicegeneralát po Leopoldově smrti 7. dubna 1792 prohlásit řád zlatých a růžových křížáků za zrušený.¹²⁵

¹²⁵ FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rozenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 468. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

6 Současné postavení

Současné postavení rosicrucianství nelze definovat jako postavení myšlenkového směru, ale jen nutné definovat postavení jednotlivých společenství.

V této kapitole se budu věnovat představení současného postavení Svobodných Zednářů, Rosicrucian Fellowship, Lektorium Rosicrucianum a A.M.O.R.C.

Se společenstvím Lektorium Rosicrucianum jsem navázal dlouhodobou spoluprací a mimo jiné jsem absolvoval zúčastněné pozorování.

V poslední podkapitole Rosicrucianství v českých zemích se zaměřuji konkrétně na propojení svobodných zednářů a rosicrucianství na našem území.

6.1 Svobodní zednáři

Svobodné zednářství je společnost pluralistická. Její základy vycházejí z dlouholeté tradice a symbolů. Mezi nejzákladnější patří kružítko a úhelník, které odkazují na údajné předchůdce dnešních zednářů, kameníky. Ti začali postupně mezi sebe přijímat i spekulativní členy, pouze teoretické kameníky. Často zmiňovaným pojmem, v souvislosti s bratrstvem, je zednářské tajemství. Tato tradice pochází z období středověku, kdy bylo nutné udržovat stavitelské umění v tajnosti. Také existovaly tajné symboly a znamení, kterými se jednotliví kameníci poznávali mezi sebou a mohli se tak prokázat.

Základní stavební jednotkou této organizace je lóže. Jedná se o skupinku alespoň sedmi zednářů, kteří se schází k rituálním setkáním, praktikují ceremoniály a zasvěcují nové členy. První zmínku o termínu lóže lze najít při stavbě v opatství Valle Royal v roce 1278. Bylo tak

označováno místo, kousek od staveniště, kde kameníci odpočívali.

Dnes se v lóži projednávají historická, filosofická či symbolistická témata, případně aktuální kulturní či vědecké problémy. V lóžích je přísně zakázáno mluvit o politice a náboženství (někdy se tento zákaz porušuje, ale debata nesmí nikoho diskriminovat a překročit slušnost jednání).

Lóže je samostatným subjektem a vůči svým členům uplatňuje právo vnitřní disciplíny. Neklade si za cíl diktovat svým členům pravidla, která by omezovala lidskou důstojnost. Lóže pouze pomáhá poznat svým členům mravnost a správnou cestu. Vůči jiným lóžím vystupuje jako rovnoprávný partner. Každá lóže má své jméno, které dostane při založení. V rámci jedné obediencie by se neměly lóže jmenovat totožně. Jména často vyjadřují nějakou vlastnost nebo symbol. Zřídka může být lóže pojmenovaná po nějaké významné osobnosti. Lóže má také své matriční číslo. To jí uděluje její obediencie. Lóže při založení obdrží od velkolóže dokument, tzv. patentní listinu.

V souvislosti s lóžemi je často uváděn pojem orient. Jde o místo, kde se lóže zakládají a symbolicky odkazuje na východ, odkud přichází světlo. Do profánního světa se odtamtud šíří moudrost.

V současné době platí zásada, že každý jedinec může odhalit svoje členství v lóži, ale nikdy nesmí odhalit totožnost jiného bratra. V tomto bratrském vztahu funguje důvěra, která by měla fungovat i mezi lidmi. Zednáři nesmí vyjevit nic z prací, které se konají v lóži. Všeobecně tajné věci vyvolávají v lidech nadšení a touhu tajemství rozluštit. „Především je nutno zdůraznit, že stojíme před společností iniciační, a tudíž svým učením uzavřenou a nikoliv tajnou. Dodejme ještě, že tajné společnosti sledují nejčastěji profánní cíle, politické záměry,

zatímco iniciační organizace nehledá než spirituální poznání."¹²⁶

Mnozí přicházející se domnívají, že člověk přijetím mezi zednáře obdrží nějaké obskurní tajemství, ale iniciací se mu spíše umožní uvědomit si, že jediné tajemství je uvnitř jeho samotného. Jako všechny ostatní symboly je i iniciační poselství vykládáno a prožíváno každým jednotlivcem jinak.

Další jednotkou stojící nad lóží je obediencie. Samostatně fungující lóže jsou svrchované a vytvořením velkolóže na ní přenechávají část své suverenity. Je to administrativní federace několika lóží. Velkolóže má danou strukturu a je vedena zvoleným předsedou, velmistrem. Pro vznik obediencie jsou nutné alespoň tři symbolické lóže. Jsou povinny oznamovat obediencím počty svých členů, platit stanovené poplatky a nahlašovat jména adeptů k přijetí. Obě dvě strany by si měly vyjít vstříc a plnit své povinnosti. Obediencie se dělí na dva typy, první s názvy Velká Lóže a druhý zvaný Velký Orient. Dále se obediencie rozděluje na mužské, ženské a smíšené.

Jelikož zásadní roli hraje zasvěcení, je svobodné zednářství často řazeno mezi společenství esoterně-mysterijní povahy. Charakteristické rysy představuje specifická metoda práce na rozvoji vlastní osobnosti, rituální forma setkávání a speciální symbolika, která má původ v symbolice stavby Šalamounova chrámu a středověkých katedrál. Jejich cílem je obnovit Chrám v sobě i ve svém okolí. Svou organizaci chápou jako duchovní řád a přísně dodržují demokratické zásady (jako např. při přijímání

¹²⁶ PierreBAYARDE, La symbolisme maçonniquetraditionnel, tomeIer, Edimaf, 1987, cituji podle Tomáše SRBA, Řád svobodných zednářů 1, Praha 2001, s. 48

nových členů i volbě vedení).¹²⁷ „Základními zásadami Svobodného zednářství jsou snášelivost, úcta, duchovní i myšlenková otevřenost a uplatňování solidarity.“¹²⁸

6.2 Rosicrucian Fellowship

Je americká společnost, kterou v roce 1909 založil Carl Louis von Grasshoff alias Max Heindel (1865 – 1919). Její hlavní sídlo je na Mount Ecclesia v Californii. Filosofie společnosti je založena mimo jiné na díle Rudolfa Steinera, zakladatele antroposofie.

Obrázek 7 Rosicrucian Fellowship - znak¹²⁹

Dalším prostupujícím prvkem je teosofie a esoterika. Společnost se již podle názvu hlásí k rosikruciánské tradici (Bratrstva růže a kříže) klade důraz na západní

¹²⁷ Otázky, in: *Velký Orient Český: Oficiální stránky Svobodných zednářů z České republiky sdružených ve velkolóži Veliký Orient Český* (online), dostupné na http://www.zednari.cz/otazky_.html (4.8.2008).

¹²⁸ Otázky, in: *Velký Orient Český: Oficiální stránky Svobodných zednářů z České republiky sdružených ve velkolóži Veliký Orient Český* (online), dostupné na http://www.zednari.cz/otazky_.html (4.8.2008).

¹²⁹ *A Rosicrucian Fellowship: An association of Christian Mystics* [online]. [cit. 2015-06-05]. Dostupné z: http://www.rosicrucian.com/images1/rf_logo.gif

okultní tradici, astrologii a léčitelství. Jak nám napovídá i stanovisko na oficiálních stránkách společenství:

„The Rosicrucian Fellowship is composed of men and women who study the Rosicrucian Philosophy known as the Western Wisdom Teachings as presented in The Rosicrucian Cosmo-Conception.“¹³⁰

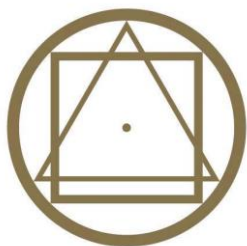
Záměr společenství je mimo jiné hlásat evangelium a uzdravovat nemocné. Pořádají kurzy esoterického křesťanství, filosofie a další. Skrze tuto osvětu chtějí propagovat nové vědecké bádání a připravit pole pro či uspíšit „second coming“ – parusii.¹³¹

6.3 Lectorium Rosicrucianum

Lectorium Rosicrucianum je nové náboženské hnutí, které bylo založeno v roce 1935 holandským mystikem Rijckenborghem jeho bratrem Leenem. Společenství vzniklo jako odnož více zmíněného: Rosicrucian Fellowship.

¹³⁰A Rosicrucian Fellowship: An association of Christian Mystics [online]. [cit. 2015-06-05]. Dostupné z: <http://www.rosicrucianfellowship.org/>

¹³¹ Eastern and Western Spiritual Alternatives [online]. [cit. 2015-06-05]. Dostupné z: <http://www.rosicrucian.com/zineen/pamen016.htm>

Obrázek 8 Lectorium Rosicrucianum - znak¹³²

Každý symbol na něco odkazuje, z něčeho vychází, proto rozeberu jeho strukturu. Výše zmíněný symbol Lectorium Rosicrucianum se skládá z kruhu, trojúhelníku a čtyřúhelníku a odkazuje na boží skutečnost ve třech aspektech. Duch (kruh), Duše (trojúhelník) a tělo (čtyřúhelník). Společně dávají trojúhelník a čtyřúhelník číslo sedm, sedminásobného Ducha, který vychází z kruhu věčnosti, aby vyjevil boží vůli. Jinak řečeno, dohromady tvoří znak makrokosmický základ Božího vyjevení a zároveň mikrokosmickou trojnásobnou postavu Božího člověka. V neposlední řadě je nutné zmínit, že znak není kompletně nově vytvořený, ale částečně vychází již ze znaku uvedeném na titulní straně Fama Fraternitatis (viz. Příloha C)

Hnutí staví své učení na formě moderního křesťanského gnosticizmu, který částečně vychází z myšlenek Rosikrucianství. Sama společnost své učení definuje takto: „... odvolává se na prastarou tradici škol mystérií... Zná vývoj, historii a zakládá se na dřívějších impulsech duchovního procitnutí u gnostiků, albigenských, katárů a klasických rosenkruciánů sedmnáctého století.“¹³³

¹³² *Lectorium Rosicrucianum: International school of the golden roscross* [online]. [cit. 2015-06-05]. Dostupné z: <http://www.lectoriumrosicrucianum.org/>

¹³³ *Lectorium Rosicrucianum: Mezinárodní škola Zlatého Kříže s Růží* [online]. [cit. 2015-06-05]. Dostupné z: <http://www.rosicrucianum.cz/>

6.3.1 Zúčastněné pozorování

Během své práce jsem se chtěl sblížit s duchovní tradicí dnešních společenství, které se odkazují a vycházejí z kořenů rosicruciánství. Oslovil jsem tedy společenství působící v České Republice s prosbou o zodpovězení několika otázek a případnou další spolupráci.

Zástupci společenství Lectorium Rosicrucianum souhlasili a navázal jsem s nimi spolupráci. Dlouhodobě jsem byl přizván do korespondenční školy.

Ta se věnovala rosicruciánskému učení a každý týden rozebírala jedno téma. Nejdříve byl zaslán text, na jehož nastudování bylo ponecháno několik dní. Tento text byl následně rozebrán v opakujícím se týdenním cyklu.

V průběhu roku jsem se několikrát zúčastnil večerní školy. Škola byla vždy tematicky určená a obsahovala dvě hlavní části. První byla výkladovou a druhá byla otevřená diskuse nad tématem. Skupina, která se scházela, čítala cca 15 lidí. Věkové rozmezí zúčastněných bylo odhadem mezi 20 až 70 lety. Rozhovor byl veden dvěma účastníky. Jejich oblečení bylo formální (sako, košile,...). Rozhovor se odehrával v kruhu okolo stolu za přátelské atmosféry s lehkým občerstvením.

Jedním z témat večerních škol bylo např. problematika nemoci a její propojení s duší. Bylo velice poutavé pozorovat vyprávění jednoho z účastníků. Vyprávěl o svém mystickém vyléčení nemoci (rakoviny). Stejně jako vedení rozhovoru a propojování těchto souvislostí s učením rosicruciánů či citacemi z Komenského díla Labyrint. Výklad volně prostupoval diskusí a popisoval nemoc a jako astrální sílu a její působení skrze mikro a makro kosmos. Po ukončení večerní školy jsem se dotázel na možnost

pořízení fotografií z nástěnných informačních tabulí. Tyto tabule obsahovaly texty a ilustrace z již dříve zmíněných spisů či jinak shrnovaly učení rosicrucianství. Pro doplnění uvádím příklad dvou obrazů do Příloha G a Příloha H.

Po zakončení večerní školy jsem se účastnil večerní pobožnosti. Takto fungují standardně a večerní škola je vždy následována večerní pobožností. Výzdoba chrámu byla minimalistická v tomto ohledu blízká protestantismu. Viz fotka Příloha F. Přesto plná symbolů (růže, v pravém horním rohu kříž, sedmiramenný svícen, ovčí rouno, karafa, ...) ¹³⁴ Celá pobožnost se nesla v duchu pevně stanovených pravidel. Osoba dveřníka připouštěla jednotlivé účastníky do prostoru chrámu. Během samotné bohoslužby byla výrazná práce s tichem a rozjímáním.

6.4 A.M.O.R.C.

Pod touto zkratkou se skrývá celým názvem: Společenství Antiquus Mysticus Ordo Rosae Crucis (Starý mystický řád růže a kříže). Tento řád založil Harvey Spencer Lewis v roce 1915 v USA údajně na popud impulsu francouzské Velké lóže a tvrdil, že je vlastníkem historických dokumentů Rosikrucianského řádu, jež byly do Spojených Států převezeny z Německa a Petrohradu, aby tak unikly možné zkáze. ¹³⁵

¹³⁴ Více také v: MYNSICHT, Adrian von. *Secret Symbols of the Rosicrucians: an exact reproduction of the original, but with the German text and terms literally translated*. Chicago: G. Engelke, The Aries press, 1935.

¹³⁵ LEWIS, H. Spencer. *Master of the Rose Cross: a collection of essays by and about Harvey Spencer Lewis*. San Jose, CA: Grand Lodge of the English Language Jurisdiction, AMORC, c2009. ISBN 978-189-3971-219.

A.M.O.R.C. je v současnosti jednou z nejrozšířenějších mystérijních společenství, počet stálých členů je celosvětově asi 100 - 250 tisíc. Mnoho dalších (asi 6 miliónů) se účastní korespondenčních kurzu.¹³⁶ Toto společenství má velmi propracovanou náborovou činnost s přitažlivými letáky a pokročilou sebezprezentací (viz. již citované oficiální stránky společenství). Členem se může stát každý, kdo není veřejně známým zločincem a není v danou chvíli ve výkonu trestu.

Obrázek 9 A.M.O.R.C. - znak

Svůj původ na rozdíl od většiny ostatních rosikruciánských společenství neodvozuje od mystické postavy Christiana Rosenkreutze, ale z mnohem staršího mystérijního proudu, jež má své počátky v mistrech ztracené Atlantidy a ve velkých faraónech Thutmosi III.

a Achnatonovi, od nějž se i odvozuje oficiální letopočet řádu (rok 2004 je rosiruciánským rokem 3357), ale řád do svých řad láká zájemce i na jména předešlých stoupenců jako byli Gioardano Bruno (a jeho stoupenci "Giordanisté"), Jacob Böhme, osobní lékař Rudolfa II.,

¹³⁶ The Rosicrucian Order, AMORC: The Rosicrucian Order is a community of Seekers who study and practice the metaphysical laws governing the universe. [Http://www.amorc.org/](http://www.amorc.org/) [online]. [cit. 2017-06-29].

Michael Maier, Isaac Newton, Gottfried Wilhelm von Leibniz i Jan Amos Komenský, Francis Bacon, Johannes Kepler, Benjamin Franklin, Immanuel Kant, René Descartes, Claude Debussy, Carl Gustav Jung a další.¹³⁷

Nechci nijak polemizovat nad předešlým výčtem, ale nemohu se zbavit myšlenky, že Harvey Spencer Lewis vyjmenoval všechny historické osobnosti, jež mohly mít být jen hypotetickou šancí kooperovat se společenstvím, což ovšem nijak nebrání "věrohodnosti" a především přílivu financí od zájemců a okultní a magická umění.

Historická období, ve kterých má rosikruciánské společenství mezery, jsou vysvětlována v učení o tzv. aktivních a neaktivních cyklech o délce 108 let, kde v neaktivních má učení zůstat tajné.

Ale nejen výčtem historických osobností se nemohu ubránit, že A.M.O.R.C. nemá nic společného s ideály hlášané skrz Christiana Rosenkreutze, ale jedná se o produkt syntézy všeho se vším. Není sice náboženstvím, ale je synkrezí snad všech známých náboženství, každý člen musí vybudovat vlastní oltář (sanctuary), pálit kadidlo, rozmlouvat s kosmickými mistry, etc.

Hierarchické uspořádání je silně inspirováno svobodnými zednáři, v čele stojí imperátor, který předsedá nejvyšší radě dále složené z pokladníka, sekretáře a velmistrů, národní Velké lóže v čele s velmistrem jsou dále rozděleny na lóže měst a na kapituly, pronaoi a atria. Nový uchazeč, neophyt, prochází třemi počátečními stupni, dále devíti chrámovými stupni a poté dalšími, které symbolizují celoživotní systém vzdělávání.¹³⁸

¹³⁷ BARRETT, David V. *Sekty, kulty*. Praha: I. Železný, 1998., s. 234 - 239 ISBN 80-240-0066-0.

¹³⁸ *The Rosicrucian Order - AMORC: Neophyte Section* [online]. [cit. 2017-06-29]. Dostupné z: <https://amorc.org.uk/study/neophyte>

V České republice má A.M.O.R.C. asi 1.500 členů, kolem 20 atrií, roční příspěvek je 2400 - 2900 Kč.

6.5 Rosicrucianství v českých zemích

Rosikrucianská společenství u nás jsou historicky nedílně spojena se svobodnými zednáři a lze je od sebe jen stěží rozeznat.

Naše znalosti pocházejí zejména z činnosti rakouských státních úřadů, které mýtily jakékoliv náznaky o provoz okultní činnosti. V únoru 1744 bylo v Brně odhaleno Bratrstvo hvězdného kříže, ale protože hlavní "zájem o výrobu zlata a kamene mudrců alchymistickými prostředky" nebyl v rozporu se zákony, byl vůdce skupiny Jean Thoux de Salverte na přání císařovny Marie Terezie odsouzen za údajné rouhačství. Další stopy vedly do východních Čech a do Olomouce, ale šetřením se došlo k závěru, že "má blíže k magii než k herezi"¹³⁹

Své pokračovatele měl řád i v pražské zednářské lóži U tří korunovaných hvězd. Tato zednářská lóže byla pro sérii odhalení nucena v roce 1764 pozastavit činnost. O této události se zmiňuje i Emanuel z Lešehradu, když píše, že "v Čechách se vyskytuje v té době Bratrstvo či Společnost zlatého a růžového kříže v Praze, s níž souvisela starší odnož zednářských lóží Bratrstva s hvězdou kříže v Brně, roku 1764 byli někteří členové Společnosti v Praze vsazeni do žaláře".

¹³⁹ *Rosekruciani v Čechách a na Moravě v XVIII. století* [online]. ZAZ, 2003 [cit. 2017-06-29]. Dostupné z: <http://www.zahadyazajimavosti.cz/index.php/esoterika/41-rosekruciani-v-echach-a-na-morav-v-xviii-stoleti>

O propojení rosikruciánství a brněnské zednářské lóže U vycházejícího slunce založené dne 13. ledna 1782 mimo jiné důstojníkem Cornerotem a hrabětem Františkem Kounicem, kteří patřili mezi nevyšší představitele rosikruciánů a byli tzv. rosenkruciánskými princí, informuje Bedřich Šindelář: "s rosenkreuzerstvím se setkáváme po čtyřiceti letech znovu v první zednářské lóži v Brně, kde řadě členů byl vytýkán zájem o alchymii, magii..."¹⁴⁰

Prvním stoličným mistrem lóže se stal "otec moravského zednářstva" starohrabě Karel Salm-Reiferscheid, který vybudoval středisko Řádu křižovníků zlata a růže (Orden der Gold und Rosenkreuzer) silně propojeném se zednáři. Výchozím stupněm byl zednářský Mistr světelné záře a ztraceného slova a dalších devět stupňů zasvěcení. Učení definoval spis Kompas mudrců.

¹⁴⁰ *Rosekruciani v Čechách a na Moravě v XVIII. století* [online]. ZAZ, 2003 [cit. 2017-06-29]. Dostupné z: <http://www.zahadyazajimavosti.cz/index.php/esoterika/41-rosekruciani-v-echach-a-na-morav-v-xviii-stoleti>

Závěr

Jsem velice rád, že jsem se mohl ponořit do zmíněného tématu. Práce na této diplomové práci mě obohatila o mnoho nových zkušeností a dala mi možnost navázat dlouhodobou spoluprací s jedním z rosicruciánských uskupení.

Mezi stanovené hlavní cíle práce patřilo představení souvislostí dějinného pozadí pro vznik rosicruciánského hnutí. Vymezení souvisejících pojmů a jejich analýza. Dalším cílem bylo dle pramenů poukázat, že se jednalo o myšlenkový směr. Uvedení významných postav v souvislostech k ústředním spisům (a jejich následné představení). Zachycení vývoje řádů a tajných společností do dnešní doby.

Podařilo se je všechny důsledně splnit? Na tuto otázku budu odpovídat v následujících odstavcích. Historická působnost rosicruciánství není jednoduchá a v pramenech se často rozchází, proto jsem se vždy snažil, tam kde to bylo možné, poskytnout ucelenější pohled.

V úvodu jsem se věnoval detailní analýze klíčových pojmů a jejich etymologii. Tato analýza mi poskytla dobrý základ a nový pohled na směřování práce. Podařilo se mi definovat tři hlavní teorie o původu slova alchymie a takříkajíc fenomenologicky se naladit na jeho význam.

Po nutném základu v osvětlení původu pojmů jsem pokračoval v nastínění myšlenkového pozadí vzniku a vývoje rosicruciánství. Rosicruciáni, podobně jako jiné tajné společnosti, navazovali ve svých učeních na starověké poznatky o lidské duši, mikrokosmu a makrokosmu. Myšlenkové „podhoubí“ jsem se snažil co nejvíce popsat v kontextu ve vztahu k českým zemím.

Po zachycení vývoje v českých zemích volně přecházím k představení ústředních spisů. Zachycuji jejich postupný

historický vývoj a vzrůstající význam. Předně se věnuji spisům Fama Fraternitatis Rosae Crucis, Confessio Fraternitatis a Chymická svatba Christiana Rosenkreutze. Tyto spisy jsem rozebral, představil jejich obsahovou i formální stránku. Jsou klíčové pro celé společenství a měly velký dopad na tehdejší učence – bylo o nich mnoho diskutováno, kritizováno i oslavováno. Bral jsem jako nutnost vrátit se k těmto původním pramenům, protože jsou očištěny od postupného nabalování různých výkladů a poskytují prostor pro vlastní interpretaci.

Pokračováním tohoto přístupu jsou i kapitoly týkající se významných postav rosicrucianů. Skoro vždy se v jejich osobách spojovalo tajemno, mystično a filosofično. V tomto případě jsem se snažil vyzdvihnout postavy, které zásadně ovlivňovaly svoji dobu a přispěly svým způsobem k odkazu rosicrucianství. Záměrně jsem se vyhýbal a neuváděl postavy, které se vyskytují ve spojitosti s rosicrucianstvím jen v nevědecké literatuře, nebo jsou záznamy o jejich působení rozporné napříč zdroji.

V poslední části následují chronologii a zachycují postupný vývoj a štěpení do různých řádů a tajných společností. Tak, aby vyvstaly rozdíly mezi prvotními společenstvími a společenstvími, jež se formují a fungují v současné době.

Tak jak sleduji časovou linku, přecházím k současnému postavení rosicrucianů. Toto postavení však bylo nutné definovat v kontextu každého společenství zvlášť a jednotlivě. Velkou pomocí mi v tomto ohledu byla spolupráce se společenstvím Lectorium Rosicrucianum a jejich opakované návštěvy. Tato spolupráce mi dala nahlédnout na fungování jednoho ze společenství rosicrucianu působících v České republice z první ruky.

Kde leží tedy pravda o rosicrucianství? Je rosicrucianství jen pochybnou sektou? Rosicrucianství není

jen mystickou společností, ale myšlenkový směr, který měl skutečné dopady na dění v Evropě a ovlivnil mnoho pozdějších myslitelů. Tento myšlenkový směr přetrvává i nadále v podobě rosicruciónských společností.

Seznam literatury

Soupis bibliografických záznamů

a) Prameny

ANDREAE, Johann Valentin a Rudolf STEINER. *Chymická svatba Christiana Rosenkreutze roku 1459*. V Praze: Baltazar, 1992, kapitola: 1 den. ISBN 8090030718.

DEE, John. *MONAS HIEROGLYPHICA: THE HIEROGLYPHIC MONAD* [online]. Antwerp, 1564. Antwerp, 1564, Translated by J.W. Hamilton-Jones, 1947. [cit. 2015-06-14]. Dostupné z: <http://www.esotericarchives.com/dee/monad.htm>

Confessio Fraternitatis R.C.: ad Eruditos Europae. *Rosicrucian Library* [online]. [cit. 2015-06-10]. Dostupné z: <http://www.crcsite.org/confessio.htm>

ROWE, Benjamin. *The Rosicrucian Manifestos: Fama Fraternitatis and Confessio Fraternitatis* [online]. 2000 [cit. 2017-04-27]. Dostupné z: <http://www.hermetics.org/pdf/rosicrucian.pdf>

b) sekundární literatura

YATES, Frances Amelia. *Rozenkruciánské osvícenství: fascinující pohled do historie, alchymie a událostí, které vedly k Bílé Hoře*. Praha: Pragma, 2000, s. 11. ISBN 8072056670.

FRICK, Karl R. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rozenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*. Praha: Academia, 2014, s. 103. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

KARPENKO, Vladimír. *Alchymie: nauka mezi snem a skutečností*. Praha: Academia, 2007, s. 36-47. ISBN 978-80-200-1491-7.

Davis, Tenney L., and Lu-Ch'iang Wu. "Chinese Alchemy". In *The Scientific Monthly, American Association for the Advancement of Science*, Vol. 31, No. 3 (Sep., 1930), s. 225-235.

GLICK, Thomas F, Steven John LIVESEY a Faith WALLIS. *Medieval science, technology, and medicine: an encyclopedia*. New York: Routledge, 2005, xxv, s. 20 ISBN 04-159-6930-1.

CAVENDISH, Richard. *Dějiny magie*. 1. vyd. Praha: Odeon, 1994, 205 s. ISBN 80-207-0509-0.

CULDAUT, Francine. *Nástin gnostické theologie*. Praha: Oikoymenh, 1999, s. 25-28. Dějiny myšlení a kultury. ISBN 80-86005-87-9.

Krejčíř, J. - Soják, S. - Spurný, F. - Gawrecki, D. - Fuxová, Y. - Jirásek, Z.: *Dějiny české. Chronologický přehled*. Vydala Agentura INFOA, Dubicko 199-. s. 45

KADLEC, Jaroslav. *Přehled českých církevních dějin*. s.56 - 57 Praha: Zvon, 1991. ISBN 80-711-3004-4.

KRATOCHVÍL, Miloš Václav. *Čas hvězd a mandragor: pražská léta Rudolfa II.* V Praze: Československý spisovatel, 2017., st. 47 ISBN 978-80-7459-124-2.

PURŠ, Ivo. Habsburkové na českém trůnu a jejich zájem o alchymii a okultní nauky. In: *Alchymie a Rudolf II.* 1.vyd. Praha: Artefactum AV ČR 2011. ISBN 978-80-86890-33-3, s. 103

MAIEN, J. *Odkaz bratrstva zlatého a růžového kříže: příspěvek k dějinám rosenkruciánství v 17. a 18. století.* Vyd. 1. Praha: Malvern, 2013, s. 17. Aurélie. ISBN 978-80-87580-66-0.

BALL, Philip. *Ďáblův doktor: Paracelsus a svět renesanční magie a vědy.* Vyd. 1. Praha: Academia, 2009, 487 s. Galileo, sv. 26. ISBN 978-802-0016-768.

STEINER, Rudolf. *Tajné učení rosikruciánů.* Břeclav: Sophia, 1998, s. 17 - 20. ISBN 80-967458-4-0.

KERSSENBROCK, Franziskus. *Paracelsus. Jeho život a doba.* 1.vyd. Praha: Euromedia Group 2008. 240 s. ISBN 978-80-249-1090-1, s. 162

SZO"NYI, Gyo"rgy Endre. *John Dee's occultism: magical exaltation through powerful signs.* Albany: State University of New York Press, 2004, xviii, 362 p. ISBN 07-914-6223-4.

CHOUROVÁ, Petra. *Alchymisté nebo šarlatáni: John Dee a Edward Kelley.* 1. vyd. Praha: Libri, 2010, 231 s. ISBN 978-807-2774-562.

DEE, John. *Deníky Johna Deeho: magical exaltation through powerful signs.* Vyd. 1. Praha: Academia, 2013, 589 s. Paměť (Academia), sv. 73. ISBN 978-80-200-2304-9.

Kol. *Cesty svobodného zednářství.* Praha: Petrklíč, 2001, s. 8. ISBN 80-722-9056-8.

DEDOPULOS, Tim. Svobodní zednáři: neznámý svět nejznámějšího bratrstva v historii. V Praze: Metafora, 2006., st. 13 ISBN 80-735-9055-7.

GEFFARTH, Renko D. *Religion und arkane Hierarchie: der Orden der Gold- und Rosenkreuzer als geheime Kirche im 18. Jahrhundert*. Boston: Brill, 2007, s. 41. ISBN 9004156674.

TILTON, Hereward. *The quest for the phoenix: spiritual alchemy and Rosicrucianism in the work of Count Michael Maier (1569-1622)*. New York: Walter de Gruyter, 2003. Arbeiten zur Kirchengeschichte, 88. ISBN 978-311-0896-572.,

WILLIAMSON, with introduction and commentary by Benedict J. *The Rosicrucian manuscripts*. Arlington (Va.): Invisible College Press, 2002, s. 61. ISBN 1931468125.

LEWIS, H. Spencer. *Master of the Rose Cross: a collection of essays by and about Harvey Spencer Lewis*. San Jose, CA: Grand Lodge of the English Language Jurisdiction, AMORC, c2009. ISBN 978-189-3971-219.

MYNSICHT, Adrian von. *Secret Symbols of the Rosicrucians: an exact reproduction of the original, but with the German text and terms literally translated*. Chicago: G. Engelke, The Aries press, 1935.

BARRETT, David V. Sekty, kultury. Praha: I. Železný, 1998., s. 234 - 239 ISBN 80-240-0066-0.

PierreBAYARDE, La symbolisme maçonniquetraditionnel, tomeIer, Edimaf, 1987, cituji podle Tomáše SRBA, Řád svobodných zednářů 1, Praha 2001, s. 48

WITTEMANS, Fr. A new and authentic history of the Rosicrucians.
Kila, Mont: Kessinger Publishing Company, 1997. ISBN 978-156-
4599-728.

c) užité encyklopedie a slovníky

Ottův slovník naučný: Illustrovaná encyklopedie obecných vědomostí. 11. díl. Hédypathie - Hýždě. 1. vyd. Praha: Otto, 1897, 1066 s.

Encyclopaedia Britannica book of the year 2008. Chicago: Encyclopaedia Britannica, 2008, 880 s. ISBN 978-1-59339-425-7.

Online slovník - Slova A-Z [online]. [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: <http://slovník.online-clanky.cz/r/strana-30/> heslo: Rosekruciáni

PURŠ, Ivo. Habsburkové na českém trůnu a jejich zájem o alchymii a okultní nauky. In: Alchymie a Rudolf II. 1.vyd. Praha: Artefactum AV ČR 2011. ISBN 978-80-86890-33-3, s. 103

d) elektronické dokumenty nebo jejich části

IMHOTEP, Asar. *A Lesson in Egyptian Determinatives The Case of KMT* [online]. [cit.2015-05-26]. Dostupné z:
http://www.academia.edu/7061137/A_Lesson_in_Egyptian_Determinatives_The_Case_of_KMT

SPOLEČNOST PRO STUDIUM SEKT A NOVÝCH NÁBOŽENSKÝCH SMĚRŮ. *Rosikruciani* [online]. [cit. 2015-06-14]. Dostupné z:
http://www.sekty.cz/texty/netradicni_nabozenstvi/kap3/rosikruc_rosi.htm

ZBÍRAL, David. Základní přehled starověké gnóze [online]. [cit. 2017-06-26]. Dostupné z: http://www.david-zbiral.cz/Gnoze-prehled.htm#_ftn64

BORGES, Jorge Luis a Norman Thomas Di GIOVANNI. Paracelsus and the Rose. *The Antioch Review* [online]. 1992, 50(1/2) [cit. 2015-06-02]. DOI: 10.2307/4612527. Dostupné z:
<http://www.nybooks.com/articles/archives/1998/aug/13/the-rose-of-paracelsus/>

KOPECKÝ, Milan. Norimbersk rukopis Labyrintu [online]. Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, 1968 [cit. 2017-06-28]. Dostupné z:
https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/122515/SpisyFF_287-1992-1_11.pdf?sequence=1

TWYMAN, Tracy. Martin Luther compared Final Judgement to alchemical rendering process [online]. [cit. 2015-06-03]. Dostupné z:
<http://quintessentialpublications.com/twyman/?p=2020>

The Rosicrucian Order, AMORC: The Rosicrucian Order is a community of Seekers who study and practice the metaphysical laws governing the universe. [Http://www.amorc.org/](http://www.amorc.org/) [online]. [cit. 2017-06-29].

HEINDEL, Max. Christian Rosenkreuz and the Order of Rosicrucians: Ancient Truths in Modern Dress [online]. [cit. 2017-06-29]. Dostupné z: http://rosicrucianzine.tripod.com/christian_rosenkreuz.htm

DEBUS, Allen G. *Paracelsus and the Medical Revolution of the Renaissance: Key figure in the development of modern medicine born November 26, 1493* [online]. [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.wvwnews.net/story.php?id=6123>

POOLE, Robert. *John Dee and the English Calendar: Science, Religion and Empire* [online]. [cit. 2015-06-02]. Dostupné z: <http://web.archive.org/web/20070930073802/http://www.history.a.a.uk/eeseminar/sem2.html>

SMITH, Fell a SHARLOTTE. *John Dee: 1527-1608* [online]. London: Constable and Company. [cit. 2015-06-02]. Dostupné z: <http://www.johndee.org/charlotte/>

Ancient Mystical Order Rosae Crucis: English Grand Lodge for the Americas [online]. [cit. 2015-06-13]. Dostupné z: https://www.rosicrucian.org/images/digest2_2013/03_02_journey.jpg

DEBUS, Allen G. *Paracelsus and the Medical Revolution of the Renaissance: Key figure in the development of modern medicine born November 26, 1493* [online]. [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://www.wvwnews.net/story.php?id=6123>

A Rosicrucian Fellowship: An association of Christian Mystics [online]. [cit. 2015-06-05]. Dostupné z: http://www.rosicrucian.com/images1/rf_logo.gif

Eastern and Western Spiritual Alternatives [online]. [cit. 2015-06-05]. Dostupné z: <http://www.rosicrucian.com/zineen/pamen016.htm>

Otázky, in: Velký Orient Český: Oficiální stránky Svobodných zednářů z České republiky sdružených ve velkolóži Veliký Orient Český (online), dostupné na http://www.zednari.cz/otazky_.html (4.8.2008).

The Rosicrucian Order - AMORC: Neophyte Section [online]. [cit. 2017-06-29]. Dostupné z: <https://amorc.org.uk/study/neophyte>

Lectorium Rosicrucianum: International school of the golden rosycross [online]. [cit. 2015-06-05]. Dostupné z: <http://www.lectoriumrosicrucianum.org/>

Seznam příloh

Obrázek 1 Schéma vlivů a vzájemných vztahů v nauce alchymie.....	13
Obrázek 2 Hieroglyfický zápis "Kemet"	14
Obrázek 3 Růže a kříž jako osobní znak Martina Luthera.....	26
Obrázek 4 Monas Hieroglyphica - překlad	48
Obrázek 5 Monas Hieroglyphica	48
Obrázek 6 - Christian Rosenkreutz mapa putování.....	51
Obrázek 7 Rosicrucian Fellowship - znak	70
Obrázek 8 Lectorium Rosicrucianum - znak	72
Obrázek 9 A.M.O.R.C. – znak	75
Obrázek 10 Monas hieroglyphica	93
Obrázek 11 - Paracelsus podobizna	94
Obrázek 12 - Fama Fraternitatis titulní strana.....	95
Obrázek 13 - Chymická svatba Christiana Rosencreutze - titulní strana (edice z roku 1616)	96
Obrázek 14 - Confessio fraternitatis - titulní strana	97
Obrázek 15 - Chrám školy Lectorium Rosicrucianum	98
Obrázek 16 – Nástěnná výzdoba 1 Lectorium Rosicrucianum.....	99
Obrázek 17 – Nástěnná výzdoba 2 Lectorium Rosicrucianum.....	100

Příloha A - strana 93

Monas Hieroglyphica

Příloha B - strana 94

Paracelsus podobizna

Příloha C - strana 95

Fama Fraternitatis - titulní strana

Příloha D - strana 96

Chymická svatba Christiana Rosencreutze - titulní strana

Příloha E - strana 97

Confessio fraternitatis - titulní strana

Příloha F - strana 98

Chrám školy Lectorium Rosicrucianum

Příloha G - strana 99

Nástěnná výzdoba 1 Lectorium Rosicrucianum

Příloha H - strana 100

Nástěnná výzdoba 2 Lectorium Rosicrucianum

Obrázek 10 Monas hieroglyphica¹⁴¹

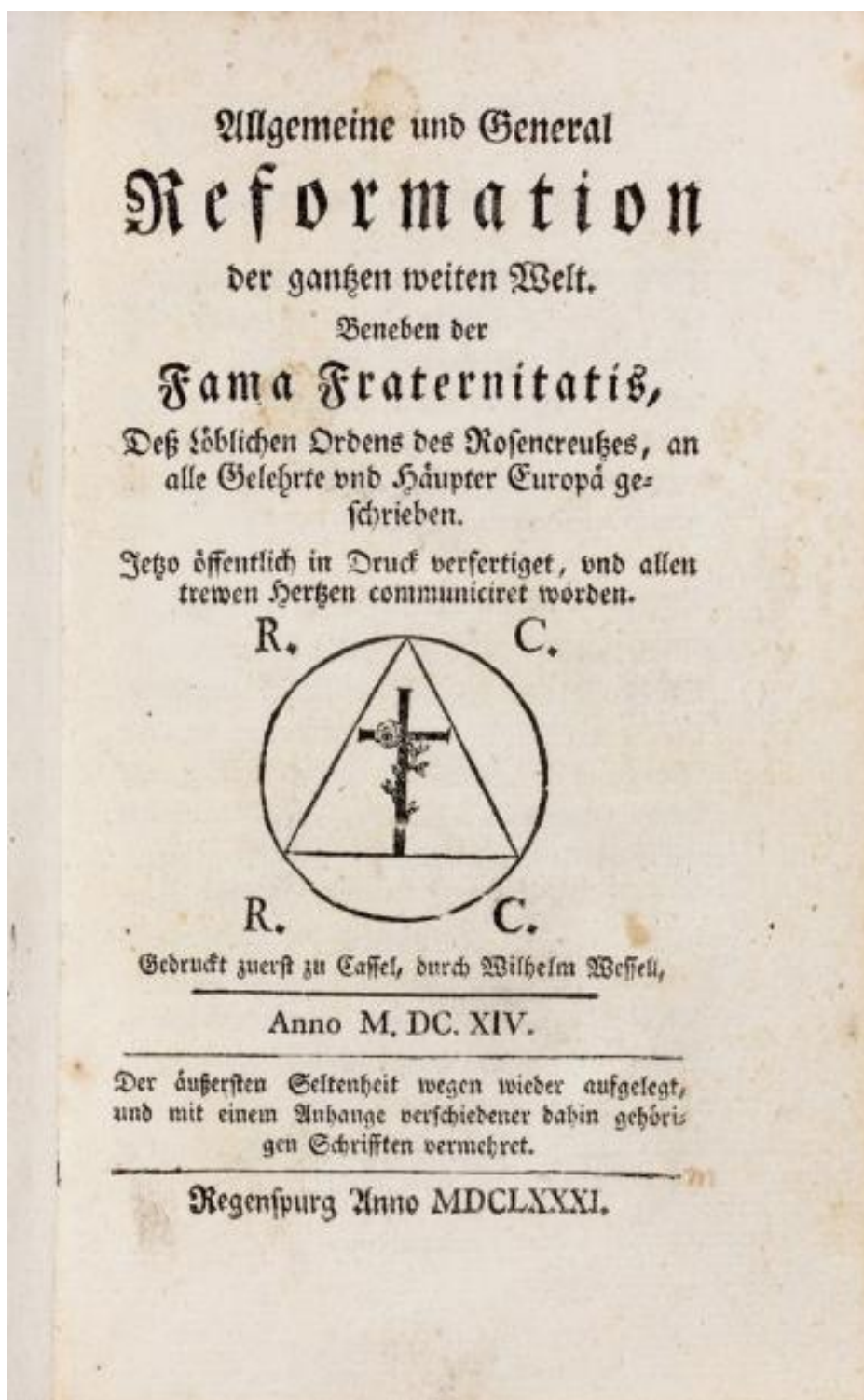
¹⁴¹ [online]. [cit. 2015-06-02]. Dostupné z: <http://www.esotericarchives.com/dee/monad.htm>

Příloha B

Obrázek 11 - Paracelsus podobizna¹⁴²

¹⁴²Paracelsus: Souhrn jeho učení [online]. [cit. 2015-06-09].
Dostupné z: <http://www.litmir.me/br/?b=119590>

Obrázek 12 - Fama Fraternitatis titulní strana¹⁴³

¹⁴³ [online]. [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb10435675_00001.html

Chymische Hochzeit: zeit:

Christiani Rosencreutz.

ANNO 1459.

Arcana publicata vilescunt; & gratiam prophanata amittunt.

*Ergo: ne Margaritas obijce porcis, seu
Asino substerne rosas.*

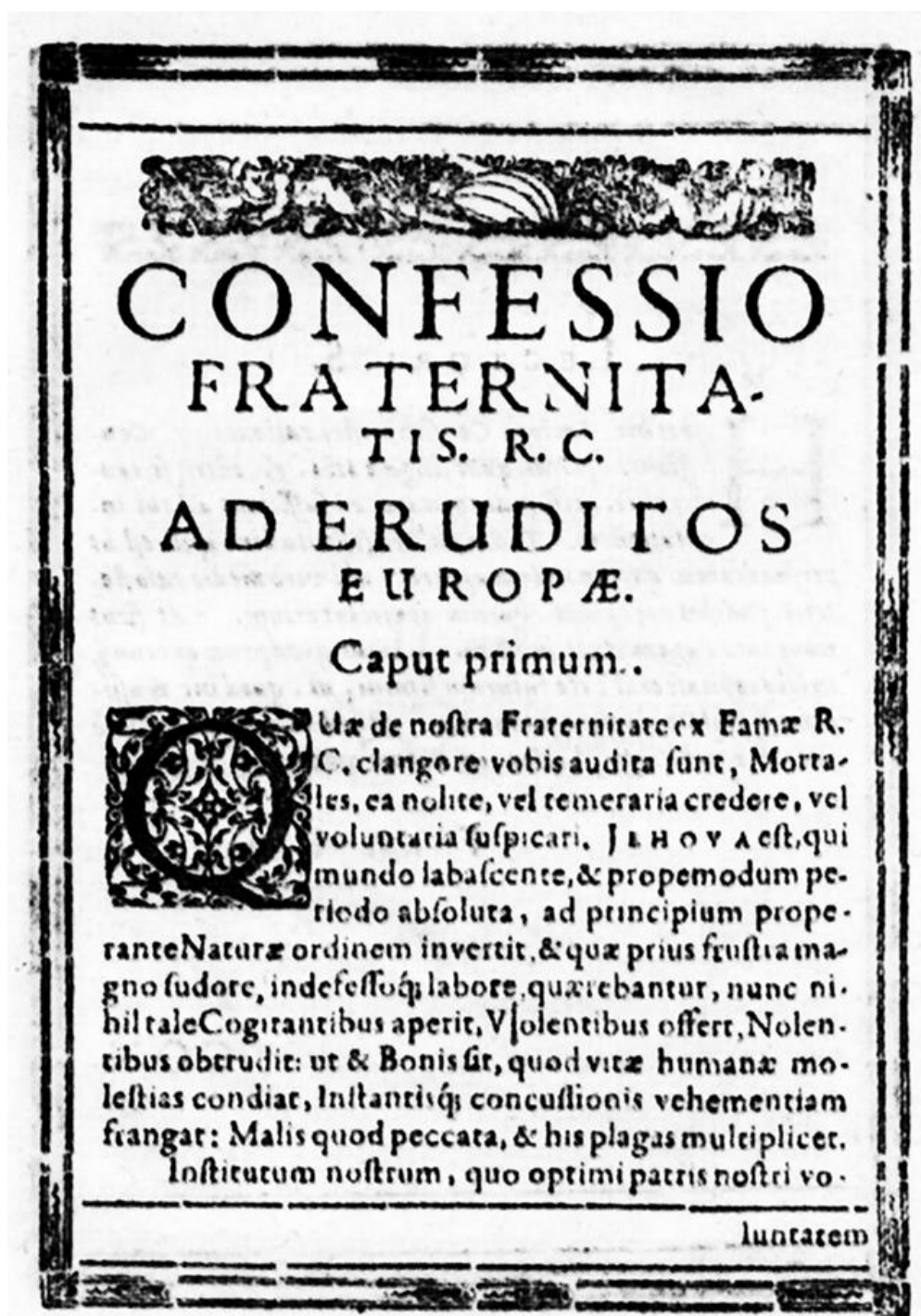
Straßburg,

In Verlegung / Lazari Zehners.

Anno M. DC. XVI.

Obrázek 13 - Chymická svatba Christiana Rosencreutze - titulní strana (edice z roku 1616)¹⁴⁴

¹⁴⁴The Chemical Marriage: THE SECOND DAY [online]. [cit. 2015-06-10].
Dostupné z:
http://www.bibliotecapleyades.net/secret_teachings/sta40.htm

Obrázek 14 - Confessio fraternitatis - titulní strana¹⁴⁵

¹⁴⁵Rosicrucian digest: The Rosicrucian Manifestos [online]. 2. San Jose: Grand Lodge of the English Language Jurisdiction, 2013 [cit. 2015-06-10]. ISBN 0035-8339. Dostupné z: <https://www.rosicrucian.org/rosicrucian-digest-rosicrucianism>

Příloha F

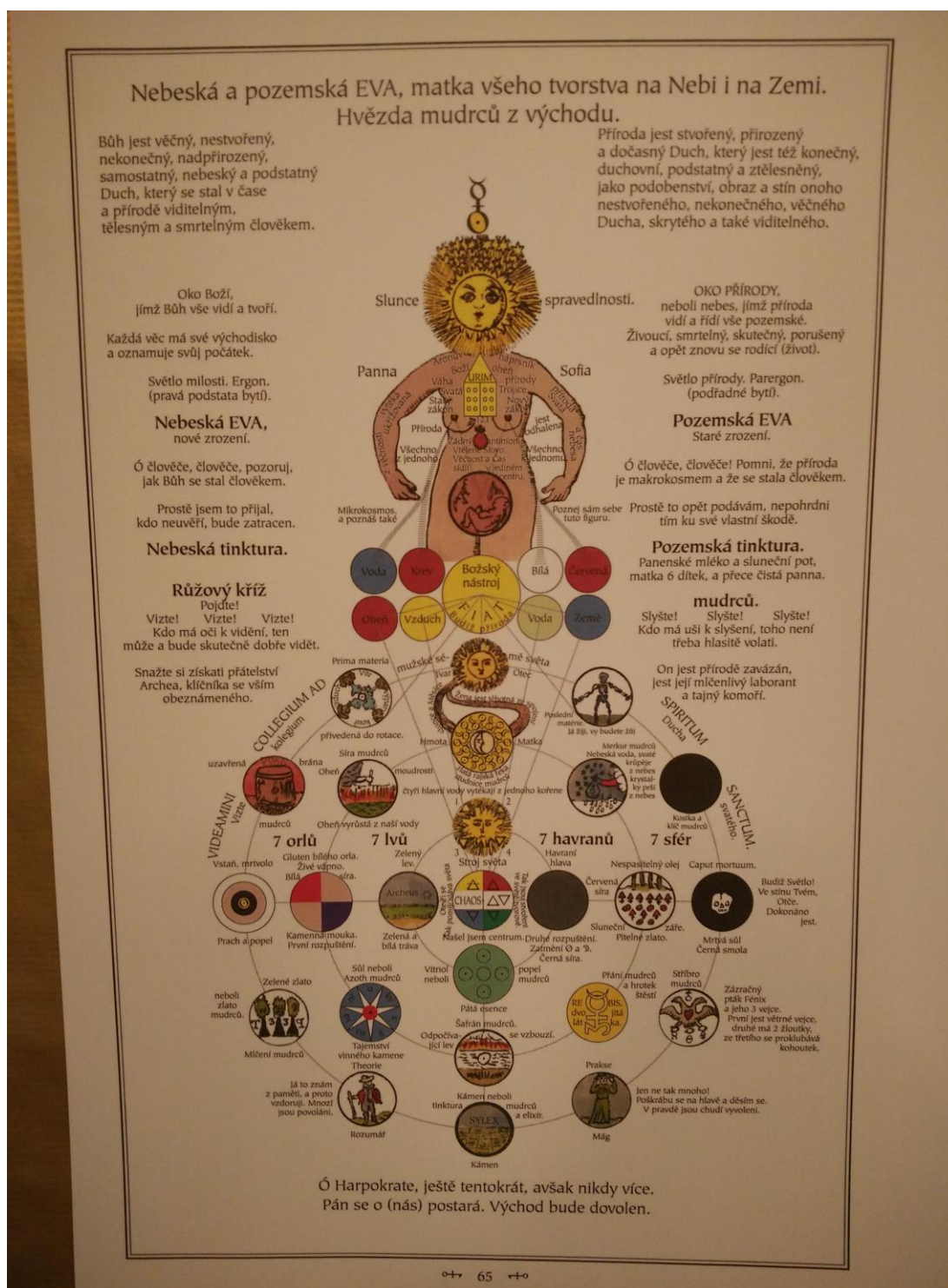
Obrázek 15 - Chrám školy Lectorium Rosicrucianum

Příloha G

Obrázek 16 – Nástěnná výzdoba 1 Lectorium Rosicrucianum

Příloha H

Obrázek 17 – Nástěnná výzdoba 2 Lectorium Rosicrucianum

Resumé

V diplomové práci jsem se zaměřil na téma rosikruciánství a jeho historický kontext. Práce je rozdělena do dvou hlavních částí.

V první části (kapitoly jedna až čtyři) se práce zabývá historickým kontextem vzniku rosicruciánství.

Druhá část (kapitoly pět až šest) pokračuje s vysvětlením postupného vývoje rosicruciánství do současné postmoderní doby a popsáním řádů a tajných společností.

Cílem této diplomové práce je poskytnout přehled vývoje rosikrucianismu od jeho kořenů, až po současnost.

Summary

In the diploma thesis I focused on the theme of Rosicrucianism and its historical context. The thesis is divided into two main parts.

In the first part (chapters one to four) the thesis deals with the historical context of the origin rosicrucianism.

The second part (chapters five to six) continues with an explanation of gradual development of the rosicrucianism to the present postmodern time and description of the orders and secret societies.

The aim of this diploma thesis is to provide an overview of the development of rosikrucianism from its roots to the present.